

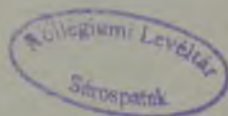
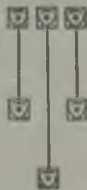
A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1942. ÉVI MÁRCIUS HÓ 25-ÁN SAJÓSZENTPÉTEREN,
1942. ÉVI ÁPRILIS HÓ 27-ÉN, 1942. ÉVI AUGUSZTUS
HÓ 4-ÉN, 1942. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 20-ÁN TARTOTT
TANÁCSÜLÉSEINEK, 1942. ÉVI OKTÓBER HÓ
8-ÁN MISKOLCON TARTOTT RENDES
KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS 1942. ÉVI OKTÓBER
HÓ 12-ÉN TARTOTT TANÁCSÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1942.

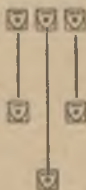
A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1942. ÉVI MÁRCIUS HÓ 23-ÁN SAJÓSZENTPÉTEREN,
1942. ÉVI ÁPRILIS HÓ 27-ÉN, 1942. ÉVI AUGUSZTUS
HÓ 4-ÉN, 1942. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 20-ÁN TARTOTT
TANÁCSÜLÉSEINEK, 1942. ÉVI OKTÓBER HÓ
8-ÁN MISKOLCON TARTOTT RENDES
KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS 1942. ÉVI OKTÓBER
HÓ 12-ÉN TARTOTT TANÁCSÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

VERESS KÁROLY
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1942.

I.

Egyházmegyei tanácsülés.

Sajószentpéteren, 1942. március 23-án.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Bodnár Zoltán*, *Harsányi Géza*, *Veress Károly*, tanácsstagok.

1. Esperes szívesen üdvözli az egyházmegyei tanács jelenlevő tagjait, a határozatképességet megállapítva, az ülést megnyitja.

2. A nagybarcai egyház új lelkészlakás építése iránti kérelmét terjeszti be szabályszerűen meghozott presbiteri- és közgyűlési határozatokkal. Egyben az építkezés költségeinek fedezésére — egyelőre egy évi időtartamra, — 24.000 P váltókölesön felvételéhez kér engedélyt. E kölcsön és az egyház adósságainak kifizetésére 25.000 P vettetik ki az egyház híveire úgy, hogy minden 20-ik életévét betöltött és azonfelüli egyháztagnak rendkívüli adóként személyenként 42 P-t és minden földtulajdonos minden hold földje után 21 P-t fizet. A kivetett összeg lehetőleg egy év alatt fizetendő be. A felvett kölcsönből egy év után ki nem fizetett összeg, több évi törlesztéses kölcsönné minősül. A kivetett összegek után az egyház 2%-al magasabb kamatot számít, mint a bank, a váltókezelés és portókölségek fedezésére.

Egyházmegyei tanács a nagybarcai egyház újabb építkezési szándékát örömmel és elismeréssel veszi tudomásul, az ahhoz szükséges 24.000 P kölcsön felvételét, valamint az annak kifizetésére és az egyház adósságainak letörlesztésére, a beterjesztett adókulcs szerinti 25.000 P rendkívüli egyházi adó kivetését engedélyezi azzal az utasítással, hogy az esetleg egy év után fennmaradó tartozás további törlesztésének módozatáról annak idején tegyen jelentést. Egyben meghatalmazza az egyházmegyei elnökséget, hogy az utólag beküldendő tervrajzot és költségvetést — az egyházmegyei építkezési bizottság által történt felülvizsgálat utáni javaslat alapján, — megerősítse és az építkezésre az engedélyt megadja.

3. A sajóvelezdi egyház beterjeszti 16 kat. hold földjének — mint réti kaszálónak — 2 évre történt haszonbérletbeadásáról kötött

szerződését megerősítés végett. A bérletbeadás az egyház presbitériumának előzetes intézkedése alapján történt és a bérlők évi 150 kg. búzát fizetnek holdanként és emellett a bérletbevett földek mindennemű adóját fizetik.

Egyházmegyei tanács a — sajtóvezetési egyházra nézve előnyösen megkötött — földhaszonbérleti szerződést jóváhagyja és megerősíti.

4. A meszesi egyház beterjeszti — megerősítés végett — a volt tanítói lakás és iskola helyiségeinek *Dr. Baros Károly*, orvos részére lakás céljára történt bérletbeadásáról kötött szerződését. A szerződésben nincsen feltüntetve az évi bérleti összeg, a presbitéri határozat szerint amaz elgondolás alapján, hogy így a lakásrendeletek ne gátolhassák az egyházat a bármikor felmondásban.

Egyházmegyei tanács a meszesi egyház beterjesztett szerződését azzal a feltétellel hagyja jóvá, ha a megegyezett évi haszonbérleti összeget is feltünteti abban és világosan kiköti, hogy az iskola és volt tanítói lakás helyiségeit csak bizonytalan időre adja bérletbe azzal a feltétellel, hogyha időközben bármikor saját céljára volna rá szüksége az egyháznak (pl. tanítólakásra), ebben az esetben három hónapra azonnal felmondhat a bérlőnek. Felhatalmazza az egyházmegyei elnökséget az így módosított szerződés megerősítésére.

II.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1942. április 27-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Dr. Komjáthy Aladár*, *Lenkey Gyula*, *Bodnár Zoltán* és *Veress Károly*, tanácsstagok.

Esperes szíves szavakkal üdvözli az egyházmegyei tanács jelenlévő tagjait, a határozatképességet megállapítja és az ülést megnyitja.

1. *Csiky József*, rudabányai lelkipásztornak az E. T. IX. t.-c. 9. §. a) és b) pontjai alapján az előirt okmányok becsatolásával beterveztett nyugdíjazás iránti kérvénye tárgyalatik, melyben nyugdíjaztatását 1942. évi október hó 1-től kéri azzal az indokolással, hogy mint rendes lelkész már 42 éve szolgál, egy év óta azonban látóképességét teljesen elvesztette és így a lelkészi szolgálatra képtelenné vált, amit tiszti orvosi bizonyítvánnyal is igazol.

Egyházmegyei tanács sajnálattal tudja azt, amit a becsatolt orvosi bizonyítvány is tanusít, hogy *Csiky József*, lelkipásztor, aki a maga szelidlelkűségével és nagy hűségével hosszú időn keresztül munkálkodott gyülekezete lelki- és anyagi javainak gyarapításán, az utóbbi időben szeme világát elvesztette és emiatt a lelkészi szolgálat elvégzésére képtelenné lett, amiért nyugdíjazását egyházi szempontból is szükségesnek tartja és azt a maga részéről is javasolja.

III.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1942. augusztus 4-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Svingor Jenő*, *Lenkey Gyula*, *Szathmáry-Király Pál*, *Bodnár Zoltán*, *Varga Imre*, *Harsányi Géza* és *Veress Károly*, lelkészi főjegyző, tanácsstagok.

1. Esperes ígét olvas és buzgó imádságban Istenünk segédelmét kéri munkánk végzéséhez.

2. Elnök a tanácsstagok számbavétele és a határozatképesség megállapítása után szeretetteljes szavakkal üdvözli a tanács tagjait s az ülést megnyitja.

3. Az ózdi missziói egyház temploma bejáratának átalakítására kér engedélyt, amire azért van szükség, mert a templomba fűtőtestet szándékoznak elhelyezni s a jelenlegi bejárat mellett a templom nem fűthető. Becsatolja az átalakítás tervrajzát és az építő vállalkozó által készített részletes költségvetést, mely szerint az átalakítás 8691.39 P-be kerülne. Ugyancsak beterjeszti presbiteri- és közgyűlési határozatokkal az átalakításhoz szükséges költségek fedezéséhez 11.400 P kölcsön felvételének engedélyezése iránti kérelmét. Ez összegből 1400 P-t az Ózdi Takarékpénztárból váltóra, 10.000 P-t pedig a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-t. Vezérigazgatóságától kamatmentesen 2 év alatti visszafizetésre venné fel az egyház úgy, hogy a tartozást havi 400 P-vel törlesztené. Erre fedezetül a befolyó egyházi adóból minden hónapban megmarad sz egyház pénztárában a szükséges összeg s így a renoválási munkálatok költsége az egyház tagjait egyáltalán nem terhelné.

Egyházmegyei tanács — mivel a beterjesztett presbiteri- és közgyűlési jegyzőkönyvekből megállapítja, hogy arra nézve egyáltalán nem hozott határozat, hogy a templomon ilyen átalakítás végeztessék és bele fűtőtest állíttassék; sem az átalakításhoz szükséges kölcsön felvételéről az egyházi közgyűlés tagjai nem névszerinti szavazással határoztak s nincsen becsatolva a vállalkozóval kötött szerződés sem, — az átalakításhoz és a kölcsön felvételéhez az engedélyt nem adhatja meg.

4. *Almácssy Lajos*, meszesi lelkész azzal a kéréssel fordul az egyházmegyei tanácshoz, hogy az abodi leányegyházban 1941. évi november 30-tól 1942. június 21-ig végzett vallásoktatás és templomi istenítiszteletek tartásáért részére fuvar- és tiszteletdíjat állapítson meg. A becsatolt utazási naplója szerint a Meszestől 5 klm. távolságra fekvő Abodra vallásoktatás végett 21 alkalommal, istenítisztelet végzésére pedig 10 alkalommal szállott ki. Az abodi leányegyházból az előkönyörgő kántortanító eltávozásá után nem volt aki a vallásoktatást és az istenítiszteleteket elvégezze és Esperes ur őt bizta meg ezekkel a megfelelő tiszteletdíj kilátásbahelyezésével.

Egyházmegyei tanács az *Almácssy Lajos*, meszesi lelkész kérelmét indokoltnak találja és a kiszállásokért részére 124 P fuvar, az istenítiszteletek és a hitoktatás végzéséért pedig 150 P tiszteletdíjat állapít meg és elkötelezi az abodi leányegyházat, hogy az előkönyörgő tanító helyi javadalmából 274 P-t neki fizessen meg.

5. *Osváth Zoltán*, hegymegi lelkész azzal a kéréssel fordul az egyházmegyei tanácshoz, hogy mivel *Szalontai Albert*, gondnokot az egyházmegye elnöksége többrendbeli vétségek miatt felfüggesztette gondnoki tisztségétől, mondja ki a tanács, hogy *Szalontai*, aki gondnoksága idején is több ízben volt büntetve, semmiféle egyházi tisztségre ne legyen választható, annyival is inkább, mert tiszta vagyona nincs s így anyagi felelősséget vállalni nem tud. Jelenleg is tartozik az egyháznak 5253 P pénztári maradvánnyal, amit rajta behajtani nem lehet. Kéri annak eldöntését is, hogy behajthatatlanság esetén, kit terhel az összegért a felelősség?

Egyházmegyei tanács — mivel *Harsányi Géza*, e. m. ügyésznek ez ügygel kapcsolatban nyújtott tájékoztatásából arról értesül, hogy időközben *Szalontai Albert*, volt hegymegi gondnok ellen hűtlen vagyonkezelés címén bűnvádi eljárás indult meg, — szükségtelennek látja a jelenben a beadvánnyal érdemben foglalkozni.

6. A sajkókápolnai egyház beterjeszti a tanítói javadalmi földeknek hat évre történt haszonbérbeadásáról szóló bérleti szerződéseit jóváhagyás és megerősítés végett. A bérbeadott terület kb. 20 m. hold föld évi bérleti összege 35 q. buza, melyet a helyi viszonyokhoz mérten az egyház presbitériuma is megfelelőnek talált és a bérbevevők is megbízható emberek.

Egyházmegyei tanács a sajókápolnai egyház által beterjesztett tanítói javadalmi földek bérletbeadásáról szóló szerződéseit csak egy gazdasági évre erősíti meg, mivel *Barkász Bertalan*, jelenlegi tanító nyugdíjaztatása folyamatban van s az ő eltávozása után megválasztandó tanítónak a földjavadalom feletti szabadrendelkezési jogát fenn kívánja tartani.

7. A rudabányai egyház beterjeszti a lelkészi javadalmi földek egyrészének (16 m. hold) az 1942/43. gazdasági évre való haszonbérletbeadásáról szóló szerződését 2 példányban megerősítés végett. A bérleti összeg m. holdanként évi 100 kg. buza, melyet a bérbevevő 1943. szeptember 29-ig vagy természetben, vagy a napi árnak megfelelő összegben tartozik megfizetni.

Egyházmegyei tanács a rudabányai lelkészi javadalmi földek egyrészének egy évre való haszonbérletbeadásáról kiállított szerződést jóváhagyja és megerősíti.

8. A sajószentpéteri egyház beterjeszti a *Bajainé és Társa Kondó-Sajószentpéteri Iparvasut Budapesti bej. céggel kötött örökhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett.*

Egyházmegyei tanács a beterjesztett szerződés egyes pontjait a következőleg módosítja:

Ad 1. Az örökhaszonbérlet időtartama nem száz, hanem 99 év.

Ad 2. Az örökhaszonbérlet 1940. évi október 1-én kezdődött, tehát visszamenő időponttal számítva, 2039 okt. 1-ig terjedő időre köttetik.

Ad 4. . . . az esetben az azon negyedévre eső örökhaszonbér járandóságait csak készpénzben igényelheti.

Ad 6.-hoz csatolva: „Eladás esetén az elővásárlási jog a földhaszonbérbeadót illeti”.

Ad 8. helyett: Örökhaszonbérbeadó részére újabb egyezkedés feltétele mellett biztosítatik az a jog is, hogy amennyiben az örökhaszonbérelő hatóságilag igazolt és kizárólag bányaiparüzem kibővítése céljára igénybevenni szándékozna további szomszédos területet, erre a célra a közvetlen szomszédos területekből örökhaszonbérelő ugy

vehet igénybe, hogy ezáltal örökhaszonbérbeadót, vagy ennek esetleges földbérletét — mezőgazdasági szempontokból — károsodás ne érje.

Ad 11. nem egyszáz, hanem 99 év.

Ad 12. . . . az örökhaszonbérlető által az örökhaszonbérbeadó hozzájárulásával átruházhatók.

Egyházmegyei tanács megbizsa az egyházmegyei ügyészt azzal, hogy az örökhaszonbérleti szerződés megkötése helyett az örökhaszonbérlet tárgyát képező földterületnek örökáron való eladását ajánlja a sajószentpéteri egyház presbitériumának. S a presbitérium erre vonatkozó jegyzőkönyvi határozatát terjessze be az egyházmegyei tanácshoz.

9. A sajóvelezdi egyház a vonatkozó presbiteri- és egyházi közgyűlési határozatokkal beterjeszti *kálnoki Gyöngyössy Árpád és neje: Németh Rozália*, sárospataki lakosokkal kötött adás-vételi szerződését, mely szerint az egyház a Sajóvelezd község 1301 sz. telekjegyzőkönyvében A + 1. sor 3/b) 2. hrsz. a. megjelölt 324 □-öl területű ingatlant 4000 P vételárért megvette és kéri ennek jóváhagyását. A megvett terület beltelek, mely a ref. templom átelleni szomszédságában fekszik s az egyháznak azért van rá szüksége, mivel a jövőben a második tanítói állás megszervezésével második iskolát és tanítói lakást kell építeni s erre ez a legalkalmasabb terület. A vételár fedezésére kölcsönvesz az egyház OFB. földjeinek pénztárából 1000 P-t. A Putnoki Takarékpénztárból 2000 P váltókölesönt vesz fel, melynek fedezésére az egyház hiveire az állami egyenesadó 40%-ának megfelelő rendkívüli egyházi adót vet ki. Továbbá áruba bocsátja a tanítói javadalomhoz tartozó csordás és kovácsház mellett levő területet, melyért a tanítót az iskolakert használatának átengedésével kárpótolja. Ugyancsak a vételárra fordítja a *Juhászné Demeter Juliánna* által az egyháztól megvett föld ingatlan árát; 150 P-t s eladja, ha esetleg még szükséges lesz az egyház tulajdonát képező parlagon levő szőlőterület felét, kb. 900 □-öl területet és értékesíti a megvett beltelken levő kb. 60 köbméter terméskövet. Mindezekhez kéri az egyházmegyei tanács engedélyét.

Egyházmegyei tanács a sajóvelezdi egyház adás-vételi szerződését jóváhagyja, a kölcsönök felvételére s a rendkívüli egyházi adó kivetésére, valamint a felsorolt kisebb ingatlanok áruba bocsátására s azok értékének a vételárba való fordítására és a vett területen levő terméskő értékesítésére az engedélyt megadja.

10. A sajióivánkai egyház beterjeszti templom- és toronyjavítási költségvetését, az építővállalkozóval kötött szerződését, a szükséges renoválási munkálatok engedélyezése végett. Valamint engedélyt kér arra, hogy a javítások fedezésére 6000 P rendkívüli egyházi adót vehessen ki $\frac{1}{3}$ részben család után, $\frac{1}{3}$ részben adóalapon (áll. egyenesadó 180%-a) és $\frac{1}{3}$ részben templomi székekre (páronként 50, 40, 30, 20, 10 P) történő kivetéssel. Továbbá kéri, hogy az egyházmegyei pénztárból 1500 P és ezeken kívül a szükséghez képest 2000—2500 P rövidlejáratu váltókölcsonnt vehessen fel azonnal fizetni nem tudó egyháztagok rendkívüli adójának pótlásául. Becsatolja a rendkívüli egyházi adókivetést megerősítés végett s vonatkozó presbiteri- és egyházi közgyűlési határozatokat.

Egyházmegyei tanács a sajióivánkai egyház templomrenoválási szándékát örömmel veszi tudomásul és elismerését nyilvánítja e kis gyülekezetnek szinte erejét felülmúló áldozathozataláért s a javítási munkálatokhoz az engedélyt megadja, ugyszintén a rendkívüli egyházi adónak a megállapított kulcs szerinti kivetéséhez, valamint a szükséges kölcsönök felvételéhez is. Az építési költségvetést és a rendkívüli egyházi adókivetést megerősíti; a vállalati szerződést azonban visszaadja azzal, hogy annak 5-ik pontjában foglalt utolsó mondatot külön pontként állítsa be úgy, hogy abban félre nem magyarázhatóan legyen kifejezve, hogy biztosítékul a teljesített munkaérték 10%-a a jótállási idő lejáratáig tartatik vissza. Továbbá külön pontba szintén beveendő, hogy a vállalkozó az alkalmazott munkások után az OTI. díjakat fizeti és ezt a munka befejezése után történő kifizetés előtt igazolja, vagyis az egyház a teljes vállalati összeg kifizetését ettől teszi függővé. Az így kiegészített vállalati szerződés megerősítésével az egyházmegye elnökségét bizza meg.

IV.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1942. augusztus 20-án.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Lenkey Gyula*, *Bodnár Zoltán*, *Harsányi Géza*, *Veress Károly*, tanácsstagok.

Elnök szíves szavakkal üdvözli az egyházmegyei tanács tagjait a határozatképességet megállapítja s az ülést megnyitja.

1. Az ózdi missziói egyház beterjeszti harmadik tanítói állásának díjlevelét 4 példányban jóváhagyás és megerősítés végett.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett tanítói díjlevelet nem erősíti meg, mivel ahhoz sem presbiteri, sem egyházi közgyűlési jegyzőkönyv nincs becsatolva s így nem állapítható meg, hogy az E. T. V. t.-c. 32 §-ában előirt rendelkezésének megfelelően állapított meg. Emellett a díjlevél kiállítása sem formailag, sem tartalmilag nem felel meg annak a rendnek, melyet egy ilyen okmánynál figyelmen kívül hagyni nem szabad. E díjlevél egy határozat formájában van kiállítva, melynek egyes tételei nem külön sorban, hanem folytatólagosan vannak bevezetve s emiatt pl. a kert-területnél könnyen félreértés, vagy félremagyarázás fordulhat elő. Helytelen annak díjlevélbeli megállapítása is, hogy a tanító melyik osztályokat tartozik tanítani, mert az a díjlevél érvénybenmaradásának ideje alatt is bármikor változhatik. Nem a díjlevélben foglalt megállapításhoz tartozik az sem, hogy a harmadik tanítói állást férfi- vagy női tanerővel szándékszik-e az egyház betölteni, mert ez a megállapítás is csak időleges lehet.

A hiányok pótlása és a díjlevélnek megfelelő formában való kiállítása végett, azt az egyházmegyei tanács visszaadja.

2. Az ózdi misziói egyház beterjeszti a harmadik tanítói állásra történt tanítónő megválasztásáról felvett presbiteri jegyzőkönyvet kivonatban a választás megerősítése végett.

Egyházmegyei tanács — a becsatolt iratokból — meglepetéssel állapítja meg, hogy az ózdi harmadik tanítói állásra már 1942. június 15 én pályázatot hirdetett meg az egyház, holott ennek az állásnak a díjlevelét csak 1942. június 28-án állapította meg a presbitérium.

Megállapítja egyházmegyei tanács azt is, hogy az így megalkotott díjlevelé egyházhatósági jóváhagyást nem nyert és ezért annak alapján még a pályázatot sem lehetett volna kihirdetni s annál kevésbé az állást betölteni. Felhívja azért az egyház presbitériumát, hogy mindezekre vonatkozólag küldjön igazoló jelentést az eredeti választási okmányok becsatolásával, valamint a választásról szabályszerűen felvett jegyzőkönyvvel.

3. Az ózdi missziói egyház — az 1942. év nyarán történő lelkészváltozással kapcsolatban — esperesi felhívásra beterjesztette lelkészi díjlevelét. Mivel pedig ez a díjlevelé lényegesen különbözik az 1896. évben készült lelkészi díjlevelétől, mert a lelkész fizetése az azóta eltelt idő alatt lényeges változáson ment keresztül s a jelenlegi gyakorlatban tényleg fennálló lelkészi fizetés díjlevelileg szabályozva nem volt, a beterjesztett úgy tekintendő, mint a lelkészi fizetés kiszolgáltatására nézve a jövőben irányadó új díjlevelé, mely egyházhatósági megerősítést igényel.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett új lelkészi díjlevelet — több alaki- és tartalmi fogyatkozása miatt — nem hagyhatja jóvá s azt visszaadja a következő pótlások, illetve helyesbítések eszközzése végett:

1. a díjlevelé mellé csatoljon presbiteri- és egyházközségi közgyűlési jóváhagyó határozatot. Ha pedig a díjlevelé egyes pontjaiban foglalt fizetési tételek különböző időben történt határozatok alapján vétettek fel, úgy az azokról a határozatokról szóló presbiteri-, illetve közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatokat;

2. a B) 2. pont alatt szereplő *személyi pótlék* címén járó fizetés helyett, világosabb fogalmazásban *családi pótlék* veendő fel a családtagok számának megfelelően;

3. a 6. pont alatti tételben feltüntetett drágasági pótlék világosabb körülírást igényel és pedig így: ...

„köteles az egyház annyi drágasági pótlékot fizetni, ahány százalékot a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-t. ad a lelkésszel egyenrangú tisztviselőinek akkor és annyi időre, amikor és ameddig azt a tisztviselők kapják“;

4. felveendő a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-t. ózdi iskoláiban végzett hitoktatásért fizetett díj is a következő fogalmazásban: „Ha a társulat iskolájában, vagy a hozzátartozó szórványokban a hitoktatást a lelkipásztor végzi, úgy a társulattól a hitoktatásért fizetett tiszteletdíj . . . Ez összegért azonban az egyház nem szavatol“;

5. beállítandó egy tételben, külön pontban a susai leányegyház díjlevelében foglalt javadalom is, mely külön díjlevelbe is foglalandó azokkal a kötelességekkel együtt, amelyeket a susai leányegyházban a lelkésznek teljesítenie kell.

4. Olvassatik a sajoszentpéteri egyháznak 1942. évi augusztus hó 16-án tartott ülésében felvett jegyzőkönyve, az egyházmegyei tanács f. évi augusztus hó 4-én 8. sz. alatt hozott határozatában az egyházmegyei ügyész útján tett javaslatára vonatkozóan, a *Bajainé és Társa Kondó-Sajoszentpéteri Iparvasut, budapesti bñ. céggel kötött örökhaszonbérleti szerződés helyett, a szóban levő földterületnek örökáron való eladása tárgyában, melyszerint az egyház presbitériuma az 1942. évi augusztus hó 2-án megkötött örökhaszonbérleti szerződést kívánja fenntartani és annak jóváhagyását kéri.*

Egyházmegyei tanács a szerződést a f. évi augusztus hó 4-én hozott határozatában megállapított módosításokkal hagyja jóvá, annak kiemelésével, hogy az örökhaszonbérlet tárgyát képező földterületből a lelkészi javadalomhoz tartozó terület bérlete teljes egészében a lelkészt, a segédlelkészi földjavadalom utáni bérlet a segédlelkészt és az egyház javadalmát képező terület utáni bérleti összeg az egyházat illeti.

5. A sajoszentpéteri egyház beterjeszti a közte és a Kondói Kőszénbánya tulajdonosai *Bolváry és Társa* között kötött adásvételi szerződést, jóváhagyás végett. A szerződés szerint a sajoszentpéteri egyház 4 kat. hold és 561 □-ölet kitevő területet ad el, négyyszögölenként nyolc kgr., összesen évi 556 q. 88 kgr. darabos szénért.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett adásvételi szerződést nem hagyja jóvá, mert azt az egyházra nézve anyagilag nem találja előnyösnek; ellenben megbizxa az egyházmegyei ügyészt, hogy a készpénzért örökáron való eladásra folytasson a felekkel tárgyalást és annak eredményéről tegyen jelentést.

V.

A Felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1942. évi okt. hó 8-án, Miskolcon tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Hubay Mihály*, *Svingor Jenő*, *Gyülvézi István*, *Kövér Pál*, lelkészi-, *Ragályi Miklós*, *Bodnár Zoltán*, *Dr. Jalsoviczky Zoltán*, világi tanácsbírák.

Veress Károly, lelkészi-, *Dr. Bónis Bertalan*, világi főjegyző, *Bodnár László*, lelkészi-, *Héczey Ferenc*, világi jegyző, *Dr. Molnár József*, e. m. ügyész.

Almássy Bertalan, *Almássy Lajos*, *Bartha Gyula*, *Bálint János*, *Bencs Lajos*, *Benkő Barna*, *Berta István*, *Cserháti Zoltán*, *Dabóczy István*, *Felméry Albert*, *Fülöp Sándor*, *Horváth Imre*, *Igaz József*, *Iglay Ferenc*, *Keresztury József*, *Kocsiss Béla*, *Kocsiss Jenő*, *Kovács Béla*, *Kőrössy István*, *Mikola István*, *Molnár Pál*, *Nagy Lajos*, *Orbán József*, *Osváth Zoltán*, *Pölya Ferenc*, *Salamon Gyula*, *Sápy Dezső*, *Simon Ernő*, *Szobonya Sándor*, *Tussay János*, *Varga Imre*, *Várady József*, lelkipásztorok.

Balogh József, *Csontos Zoltán*, *Józsa István*, h. lelkészek; *iff. Almássy Bertalan*, *Csorba Géza* és *Kazay József*, segédlelkészek.

Gööz Pál, tanítóképviseelő.

Az egyes egyházak képviselőiben: *Gööz Béla*, igazgató-tanító a sajkókazinci egyház részéről, *Kiss István*, tornaszent-jakabi-, *Köntös József*, berentei-, *Veres P. István*, rudabányai egyházgondnokok.

Megjelentek közgyűlésünkön: *Dr. Enyedy Andor*, püspök, *Zsóry György*, tb. egyházmegyei gondnok, több tanító és más érdeklődő.

Közgyűlésünk, melyet a miskolci egyház gyülekezeti termében tartottunk, reggel 9 órakor kezdődött. A CXXXVIII. zsolt. I. versének eléneklése után *Kövér Pál*, belmissziói előadó Igét olvasott és bensőséges imádságban Isten vezérlő kegyelmét kérte munkánk elvégzéséhez.

1. *Bónis Aladár*, e. m. gondnok a következő beszéddel nyitja meg a közgyűlést:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mielőtt a mai napra összehívott közgyűlésünk tárgysorozatára áttérnénk, mélységes fájdalommal emlékezünk meg azon súlyos megpróbáltatásról, mely elé a Gondviselés állította ismét a magyar nemzetet. *Vitéz nagybányai Horthy István*, Magyarország főméltóságú kormányzóhelyettese, legendás harcéri győzelmei után, ifju életét áldozta a keresztyénségért és szeretett hazájáért... A becsület mezején érte a hősi halál nemzetünk reménységét. Sokkal nagyobb a csapás és sokkal jobban szorongatja szívünket a fájdalom, mintsem hogy veszteségünk nagyságát ma még félmérni tudnók.

Magyarország akkor, amikor léteért és küldetéséért élet-halál harcát vívja, elvesztette kormányzóhelyettesét, akit e méltóságra fajtája erényeinek teljes birtoka tett hivatottá és a magyar nemzet akarata tett kiválasztottá. A történelmi végzet szörnycsapásait érezzük felettünk, amely ezer esztendő óta a legnehezebb napokban veti erőpróba alá a magyart. De ezer év szenvedése és dicsősége megtanította a magyart arra, hogy kell fogadni a csapást; emelt fővel a világ előtt, eltaszítva magunktól a kiesinyes megdöbbenés külső jeleit, alázatos lélekkel Isten előtt, aki egyedüli bírója saját akaratának. Ha Ő úgy rendelte, hogy az országalapító Szent István napján a magyar martirok számát *Horthy István*-nal szaporítsa, akkor bele kell nyugodnunk, hogy abból a fényből, amelyet mi földi életünk utjelző tűzoszlopának szántunk, a magyar égen álló csillag legyen, amely világítani fog felettünk, amíg csak egyetlen magyar ember lesz ezen a földön.

Tisztelettel javaslom, hogy megdicsőült kormányzóhelyettesünk emlékét a mai közgyűlésünk jegyzőkönyvében megörökíteni méltóztassanak.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Mindnyájan érezzük azt, hogy a történelmi események kérlelhetetlen következetessége megint arra kényszerítette a magyar honvédet, hogy fegyveresen álljon ellent annak az ellenséges erőnek,

amely hazánkat és vele együtt a nyugati műveltség minden fényét eltiprással fenyegette. És ebben a megvilágosodó tudatosságban érezzük, hogy ennek a háborúnak nemcsak ott kint az orosz puszták végtelenjén van a küzdőtere, hanem itthon is. Ma két arcvonalon kell megküzdeni magyarságunknak a győzelemért. A két arcvonal közül pedig nehéz lenne eldönteni, hogy melyik az, amely a nemzet jövődő élete szempontjából döntőbb jelentőséggel bír. Ez a két arcvonal kiegészíti egymást és mindkettő erejében egyformán ott csirázik az új magyar jövődő. A csaták személyes bátorságát, diadalmas előretörését a nemzet összefogása és belső áldozatkészsége teszi teljessé. Ezt az összefogást és ezt az áldozatkészséget követelik meg az új idők ma minden dolgozó magyartól. Ez is ahhoz a régi magyar fegyverhez tartozik, amellyel meg kell harcolnunk új harcainkat.

Ezeket tartsuk mindig szem előtt és ne feledjük soha, hogy mi ez az áldozat azoknak az áldozatához képest, akik mindennél a legtöbbit, az egészségüket, sőt az életüket áldozák fel a hazáért és az itthonmaradottakért.

Mi mindnyájan, akik nyugodtan élhetünk a harcterek pokla mögött, érezzük át teljes szívvel, hogy a szolgálat és áldozatkészség lehet csak egyetlen alapja a nagyrahivatott nemzetnek. Hiszen ez a szolgáltni tudás volt mindig a magyarság régi fegyvere, ez a nemzetért való áldozatos élet jelenti a magyar multat és ebben van a magyar jövődő feltámadásának gyökere is.

Ezekkel a gondolatokkal hittestvéri szeretettel köszöntöm az egyházmegye alkotó tagjait, a megjelent lelkész és tanító urakat, az egyházközségek kiküldötteit és munkánkra a Mindenható áldását kérve, a mai napra egybehívott rendes közgyűlésünket — elnöktársam nevében is — megnyitom.

A nagy figyelemmel hallgatott gondnoki megnyitó beszéd kapcsán, közgyűlésünk az abban foglalt javaslatnak megfelelően a harctéren hősi halált halt főméltóságú *vitéz nagybányai Horthy István*, kormányzóhelyettesünk emléket — akiben egy lángoló lelkesedésű, minden áldozatra kész hű és igaz fiát vesztette el a magyar nemzet és egy nemes tagját a mi református anyaszentegyházunk, — jegyzőkönyvünkben megörökítjük.

2. Az alkotótagok számbavétele után Esperes megállapítja a határozatképességet. Távolaradásukat igazolták: *Lenkey Gyula* és *Dr. Komjáthy Aladár*, lelkészi-, *Fekete Pál*, világi tanácsbírák, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, *Máthé Zoltán*, mályinkai, *Szabó Lajos*, parasznyai és *Tóth Pál Zoltán*, szendrői lelkipásztorok. Katonai szolgálat teljesítés miatt nem jelenhettek meg: *Szathmáry-Király Pál*, világi tanácsbíró, *Kutas Imre*, tardonai és *Veres Imre*, damaki lelkipásztorok.

3. *Tóth János*, esperes a következőkben terjeszti elő jelentését:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Ha valamikor, úgy a maihoz hasonló nehéz időkben éreznük különösen, hogy az egy sorsközösségben, ugyanazon munkakörben dolgozó embertestvéreinkkel való találkozás mennyire óhajtott belső lelki szükség, milyen kívánatos esemény. Vágyunk arra, hogy a tennivalókat közösen megbeszéljük, a bajokat és nehézségeket — egymás tapasztalatain épülve — eltüntessük, a várható nehéz helyzetekben irányítást kapjunk és főképen egymás hitének erősítése által reménységeinkben ne csüggedjünk. Hol lenne erre jobban szükség, mint az anyaszentegyház dolgaiban forgolódók seregében, mely minden hatalmi és nyers erő nélkül, tisztán lelki fegyverekkel vivja a maga nagy harcát kétezeréves küzdelmében. Ma pedig még hozzá az egész világ eresztékei recsegnek; nem látott és el sem képzelt gigászi harcok véres hullámveréseitől reszket meg a föld két féltékéje; kockára van vetve a mult állami, társadalmi, közjogi, gazdasági és minden más berendezkedése; emberi életek, sorsok úgy táncolnak véres gomolyagban, mint felkavart forgószélben a porszemek. Kétszeres öröm hát látnunk egymást, megfogni egymás kezét és letelepedni egymás mellé azzal az érzéssel, hogy mint egyazon sors osztályosai — egy cél felé haladók, — szembenézünk a viharral, segítjük és nem hagyjuk el egymást.

Ugy vélem, hogy ezek az érzések a legméltóbbak hozzánk most, mikor évi számadásra összegyülekeztünk és szemlét tartunk az elmúlt hónapok eseményei, eredményei felett.

Mai egész életünk felett a háboru a mindenható parancsoló ur. Ez azt jelenti, hogy a szédületes, világrészeket felölelő haretér izgalmas és változatos eseményei kötik le első-sorban érdeklődésünket, másrészt a háborus helyzetbe való beleélésre kényszerít és az azokszerinti berendezkedést írja elő. Mi magyarok, kik eleinte csak távoli szemlélői voltunk az

izgalmasan megindult párviadalnak, most már egészen benne vagyunk annak forgatagában. Honvédeink, magyar fajtánk hősie, haláltmegvető bátorságával tündökölnek és tűnnek ki még az oly csodálatos alapossággal felkészült és a világ esodálatát kiérdemelt német szövetséges bajtárs mellett is. Sok dicső fegyvertény teszi utjukat már eddig is fényessé, de sok az áldozat is.

Minden igaz magyar a hirtelen rázuhant döbbenet mély fájdalomával fogadta azt a hősi halált, mely ifju, daliás kormányzóhelyettesét kívánta áldozatul. Megrésztetett hírére a nyári verőfényben uszó magyar róna; az áldozat nagysága miatt felzaklatott szívünket csak annak fenségessége és legendába illő szépsége enyhítette némileg. A Hunyadiak, Rákócziak mellett meg kellett születni *Horthy István*-ban a mi korunk hősi mártírjának is, akinek sorsában megszépülve kieszményül, összpontosul minden veszteségünk, fájdalomunk és nemzeti büszkeségünk. Nekünk, magyar reformátusoknak, különösen fájdalmas dicsőségünk, mert mindenestől magunkénak valhattuk. Az a nagy kötelesség vár ránk, hogy a hősi mintaképek glóriájával övezett alakját ne engedjük prédául a nagyjaink értékét sokszor lekisebbíteni akaró gonosz törekvésnek, hanem találjunk rá alkalmakat, amikor magyar népünk előtt feltárjuk és megmagyarázzuk magasztos megáldoztatásának igaz részleteit és férfias jellemének, izzó fajszeretetének ragyogóan példaadó vonásait.

Egyházkerületünk eseményei.

A háboru lázas, óriási iramu menete sem téritheti el figyelmünket egyházi életünk, a magunk szűkebb világának eseményeiről. Annyival inkább, mert épen egyházkerületünk életében sorsdöntő események zajlottak le legutóbbi gyűlésünk óta. Oda lett a mult év novemberében a nyugtalan lánggal égő, a mindig jót tenni akaró püspökünk, *Farkas István*. A halál győzelmet vett erősnek hitt teste felett. A betegség — melyről egy évvel ezelőtt még azt reméltük, hogy nem tudja megemészteni, — sirba döntötte; tervei, munkakedve, alkotni vágyása delelőjén, 63 éves korában. Megsiratjuk őt, mint a szívnek elrejtett emberét, mint a lelkésztestvéreink, azok özvegyein, gyermekein mindig segíteni vágyó testvért; a munkában előjáró első vezetőnk, aki minden képességét — mit Istentől nyert, — maradék nélkül beállította püspöki és pásztori tevé-

kenységének minél sikeresebb érvényesítésére. Amit vállalt: a szolgálatot teljes mértékben magára vette; mindenkit inkább szeretni akart, mint kormányozni és felette biráskodni. Emléke áldott lesz közöttünk és itthagyt hitvese, szerettei felé a gyászukban való osztozás őszinte együttérzését sugározzuk.

A holtak nyomába lépnek az élők, a vezérek helye nem maradhat üresen. Nem kellett keresnie és nem kellett haboznia egyházkerületünknek akkor, amikor néhai *Farkas István* helyét akarta betölteni. Hiszen régóta kiszemelt volt már a nagy többség előtt az a férfiú, aki többrendbeli magas közegyházi tisztségeivel, az azokban való értékes forgolódásával, kicsiszolódott lelkipásztori és irodalmi munkásságával, messze a kerületen túl ismeretessé vált és mindig nemes márkát jelentett a kerületünkön is kívülálló értékelésében. Ezenfelül *Dr. Enyedy Andor* teljesen a miénk volt, mert Sárospatak nevelte, az ungi hegyek felé rohanó Alföld pereme a szülőhazája és kerületünk gyűlekezeteiben volt a verbi divini minister. Magas szellemi intelligenciája, fényes igehirdetői képessége a mi mezőinken virágzott ki és itt szerzett hírnevet magának irodalmi, pásztori, belmissziói képességei által. Eszményi magaslatokat jár, higgadt ítéletű, böles meglátásai vannak; mosolygó, derültkedélyű barát és testvér. Mindezek becsessé tették személyét és alkalmatossá arra, hogy egyházkerületünk ugyszólván teljes egyhangúsággal emelte őt fel a püspöki tisztségbe. Viselje ezt a szép és nagyon terhes méltóságot szellemének mostani frissességével nagyon sokáig, az ő talentumuak gazdaságát árássa szét, testi- és lelki ereje ne lankadjon meg és váltsa valóra mindazokat a reménységeket, melyeket munkásságához fűztünk.

Egyetemes egyházunk tevékenysége közül ki kell emelnünk a zsinatnak azt a munkáját, amelyet a visszakerült részek egyesítése és a szerves egészbe való beolvasztása körül végzett és befejezett. Nehéz feladat volt, amit sikerrel oldott meg, néhány törvényeikk módosításával együtt. De most, mikor minden készen van, tapasztaljuk, hogy máris lehet sok mindent újra kezdeni; hogy egyebet ne említsek, a lelkészválasztási törvényt igen sokan már alapos revízióraszorultnak tartják, nemkülönbén biráskodásunk, közigazgatásunk több formáját.

Mindnyájan sejtjük, hogy a mai emberiség földrengésszerű küzdelme új világot fog teremteni és a régi világ romjain egy

sok tekintetben új fog kialakulni. Ennek a képe ma még teljesen bizonytalan és elmosódott, de hatását máris érezteti. Ennek lehet tulajdonítani, hogy egyházi életünkben is érezhető bizonyos nyugtalan kísérletezés különböző irányokban az új berendezkedések felé. Különös, hogy két ellentétes irányzat került felszínre, anélkül, hogy viaskodnék egymással: az egyik szaporítani akarja az önálló gyülekezetek és az azokban működő lelkipásztorok számát és evégből önálló lelkésziségek felállítására buzdít, a másik ellenkezőleg annak a híve, hogy a kis, u. n. törpegyülekezeteket össze kell vonni, egy lelkipásztor vezetésére kell bízni, mert azok nem lesznek képesek a jövőben a maguk erejéből fennmaradni. Melyik a helyes; ma még talány.

Mai tanácskozásunkon nekünk is döntenünk kell afelől, hogy nincs-e szükség valahol hitoktatói, missziói, vagy rendes lelkészi állás szervezésére? Véleményem szerint egy egyházmegyei missziói lélkészállást feltétlenül meg kellene szerveznünk és kérem is, hogy közgyűlésünk mondja ki ennek szükségességét, sok szórványainkra való tekintettel s a továbbiakat bizza az elnökségre. Más lelkészi állás felállításának szükségességéről nem tudok.

Kísérlet történik anyagi erőink számbavételére is; a nyár folyamán szétküldött és sokak által gyanus szemmel fogadott kérdőívek ezt célozzák. Ez a törekvés magával hozta annak feltevését: kívánatos-e a régóta hangoztatott közpénztár felállítása és az egyetemes egyház összes anyagi erőinek koncentrációja, vagy nem. Ma már ennek a kérdésnek is vannak pártolói és ellenzői egyaránt.

Mindezek azt mutatják, hogy végre egyházi életünk is megmozdult és komolyabb kísérletek történnek a bizonytalan jövő elé való menetelben. Lehetetlen is tétlenül, ölbetett kézzel nézni az események folyását és nem ártana fokozni a tempót, mert gyors elhatározás és cselekvőképesség nem tartozik erényeink közé. Hogy egyebet ne említsek, a levanteintézménybe való bekapcsolódásunk elméleti és gyakorlati alapelvei még mindig nincsenek megállapítva; az államhatalom megadta a módot arra, hogy az egyházak érvényesítsék az ifjuság nevelésében befolyásukat, mire a kat. egyház megfelelő szervezetei által már régen a cselekvés terére lépett, mi pedig ebben a nagyon fontos kérdésben — minden felsőbb irányítás és gyakorlati utmutatás nélkül — tehetetlenül állodogálunk. Nem tudom pedig eléggé ajánlani lelkésztestvéreimnek,

hogy a levente-ifjúság lelki nevelésének ránk váró feladatát vegyék kezükbe, egy pillanatig se habozzanak az ott váró munka teljesítésében, mert a leventeintézményben egy nagyon jó segítséget kaptunk arra nézve, hogy a sok helyen vértelen, sovány ifjúsági munkát életteljessé és erőssé tegyük.

Szervezetlenségünk egyébként sok irányban megbosszulja magát; ma sietve igyekszik államkormányunk is a multak szociális mulasztásait pótolni, sok a tennivaló és amikor arról volna szó, hogy ezekből mit kellene átvállalni és átvenni református egyházunknak, szégyenkezve és megdöbbenve kell ráeszmélnünk, hogy nincsenek megfelelő szervezeteink, amelyeket be tudnánk állítani hathatósan a csatasorba. A társadalmi és kat. női munkatáborok ott állanak készen, mi 20 év óta csak egy helyben topogunk ezen a téren. Általában nagyon megszenvedjük a 40—50 évvel ezelőtti uralkodó racionális, megüresítő szellemet; annak keserű gyümölestelensége most érezteti hatását.

Egyházmegyénk élete.

Egyházmegyénk elmúlt évét különösebb esemény nem zavarta meg. A gyülekezetek — mint a nagy test apró sejtjei — folytatták a maguk megszabott életét. A háborus állapot a kereteket bizonyos irányban megszükiti és hiányokat támaszt. Ezek bizony újabb akadályok a gyülekezeti munka végzésében és az amugy is nehéz anyagi helyzetünket újabb próbák elé állítják. Tudjuk, hogy mindjárt legelőször a gyülekezet teherbíró képességét kezdi ki; el kell odáznai sok tervbevett, sürgőssé vált építkezési munkát; de ami a legkeserűbb, a lelkesítő és tanító existenciák szenvedik meg legjobban. Ezzel a kérdéssel egyébként foglalkozott a legutóbbi esperesi értekezés is és arra a megállapodásra jutott, hogy nehéz egy egyetemes jellegű határozattal kényszeríteni a gyülekezeteket a díjlevélben levő készpénzjárandóságok percentuális felemelésére, azonban kíséreljék meg a behivatalnokok a presbitériumaikban megértetni, hogy a mostani áremelések mellett a kapott készpénz értéke nagyon csekély, lássák be hát azok ideiglenesen való felemelésének szükségét. Hogy ez azután sikerül-e, vagy nem, nagy kérdés. Egy gyülekezetről, a radostyániról van tudomásom, hogy a lelkipásztornak ilyen irányu kérelmét nagylelkűen méltányolta a presbitérium.

A mi nemzedékünk már másodszer éri meg a pénz értékének lassu megsemmisülését és az ingatlan javak, különösen a

föld értékálló erejét. Mégis csak az anyaföld, a magyar barázda az, mely ha sokszor mostohán is, de állandóan és hűségesen táplál. Köztudomásu, hogy nem vagyok nagy hive a csak gazdálkodó kiscgazda-papi típusnak, de viszont az a rideg elfordulás a földtől sem helyes, amit ma a lelkészek nagyrésznél tapasztalunk. Valljuk meg, hogy nagy adag kényelemszeretet huzódik meg alatta. Segítsünk csak önmagunkon egy kicsit kényelmünk feláldozásával és ne vessük meg azokat a lehetőségeket, amik földjeink, kertjeink intenzivebb, szakszerűbb művelésével kínálkoznak számunkra jövedelmünk növelésénél. Nem egy parókiát, tanítói udvart ismerek, amelyeknek haszonélvezője egyetlen gyümölcsfát nem ültetett el ott töltött működése alatt; száználmasan puszta udvart, kietlen kertet hagyott utódjának. Ma már annyi könyv, előadás, jóindulatu tanács, ez utóbbi különösen a mi örök tevékeny *Egerházy Lajosunk* révén jön segítségünkre abban, hogyan lehet kis területeken is szép eredményeket elérni és nagyobb jövedelemhez jutni, hogy csak az akarat, a mozgékony tettekrekszség kell hozzá s meg tudjuk javítani a maihoz hasonló válságos időkben lecsökkent jövedelmünket. Arra pedig ne is gondoljunk soha, hogy végkép megváljunk a földtől, legyen az akár javadalmi, akár egyházi, mert most már közel három kemény évtized tanít meg arra, mi az igazi értékük. Sőt a mostani földbirtokrendezési törvény kapcsán azon legyünk, hogy amennyiben a törvény arra módot ad, szerezzünk mennél több földet egyházaink számára. És ha kapzsi, ellenséges indulatu emberek a földbirtokrendezéssel kapcsolatosan az egyház tulajdonát képező földekre vetik tekintetüket, amint az már két egyházban megtörtént, kövessünk el minden lehetőt a kisajátítás megakadályozására, ha földben megfelelő ellenértéket nem kapunk helyettük. A magam részéről — amint az adott esetben már megtörtént, — minden segítséget nyujtok, amit csak meg tudunk tenni.

Évek óta egyik főtörekvésünk, hogy a belmissziói munkában, különösen a gyermekpásztorációt és az ifjusági munkát kimélyítsük, eredményesebbé tegyük. Ennek gyakorlatilag két módja van: az egyik, hogy maguk a lelkipásztorok vegyék kezükbe a munkát és ne másokkal végeztessék, a másik a rendszeresített és tervszerüsített eljárás. Az évi egyházlátogatás alkalmával gyűjtött adatok és tapasztalataim szerint sajnálatlall állapíthatjuk meg, hogy sok lelkipásztor nemcsak maga

nem végzi e munkákat, hanem még a felügyeletet és az irányítást is eltolja magától, rábízván mindent a tanítókra, tanítónőkre, az esetleg ajánlkozó gyülekezeti munkásra. Tavaszi lelkészértekezletünk azért kimondotta, hogy a lelkipásztor vegye át és irányítsa e munkát; az egységesebb és tervszerűbb, különösen pedig az ellenőrzés szempontjából eredményesebb eljárás elérése végett egységes vezérkönyv és tananyag alapján fogjuk végezni a vasárnapi iskolai tanítást. Kérem, hogy a lelkészértekezleti határozatot tegye közgyűlésünk kötelező erejűvé.

Egyetemes Konventünk elrendelte a vasárnapi isk. szövetség megalakítását és az egyházaknak abba való belépését. Az erre a célra a nyár folyamán szétküldött hivatalos felhívás nem remélt eredményre vezetett egyházmegyénkben, azért-e, mert lelkészértekezletünk is foglalkozott a vas. isk.-i témával, vagy azért, mert a lelkipásztorok is belátják, milyen fontosságú a gyermekpásztoráció. Az történt ugyanis, hogy a tagsági díj felajánlásában a legtöbb lelkipásztor olyan nagyobb összeget ajánlott fel, melyet más célra nem igen tett volna és amely nincs arányban máscélu adományokkal. Tekintettel arra, hogy gyülekezeteink igénybe vannak véve több irányban történő adakozással és a jövőben is fognak felmerülni mindig újabb és újabb igények, azt javasolnám, hogy egységesítsük a vas. isk.-i tagsági díjat és mondja ki a közgyűlés, hogy a szegényebb gyülekezetek három, a módosabbak öt pengőt fizessenek évi tagsági díj címén, amelyet az egyházlátogatóság útján fogunk átutalni illetékes helyére.

A háboru a pásztori tevékenységet és gondokat lelki téren megnövelte. Az itthoniak aggodalma, gyászja — a fronton küzdők sorsa, állapota, — a lelkek elégedetlenségének, csüggedésének, reménytelenségének elűzése, szembeszállás hamis felfogásokkal, balvéleményekkel, — mind-mind megannyi feladatot ró reánk. Tartsuk fenn az összeköttetést a harctéren küzdő katonáinkkal, azok családtagjait látogassuk meg, segítő készségeinket ajánljuk fel; gyűjtsük össze a hadbavonultak hozzátartozóit házi- vagy templomi istentiszteletre; növeljük az esti áhitatok tartását; a hősi halottakért tartsunk megemlékező istentiszteleteket. Harctéren küzdő katonáinkról majd egy egységes személyi lap fog készülni, melynek adatait pontosan tartsuk számon. Mindezeket sok lelkésztestvérünk már eddig is

bizonyára gyakorolta és átérezte az ily irányban való pásztori felelősséget; az idők gonoszabbra való fordulása még többre és mindenkire kivétel nélkül kötelez.

Személyi változások.

Lelkésztestvéreink sorában lényegesebb változás: *Csiky József*, rudabányai lelkipásztor ez év október 1-vel nyugalomba vonul, hol 42 éven át szolgált szerény hűséggel, igénytelen egyszerűségben. Idejére nézve is méltó a pihenésre, amelyre szolgálatképtelensége miatt is rászorult. Adjon számára az isteni gondviselés derült napokat nyugalma éveiben; tegye elviselhetővé testi gyengeségeit annak tudata, hogy hű volt a kevesen.

Ózdról *Dr. Komjáthy Aladárt* a miskolci gyülekezet választotta meg lelkipásztorának, mely állását 1943. tavaszán fogja elfoglalni. Kivánjuk, hogy új állásában is képességeihez mérten értékes munkát fejtson ki és legyen áldott az Úrtól további működése. A választási eljárás már folyamatban van helyének betöltése végett.

Sajószentpéteren a Vallás- és Közokt. Miniszter ur hitoktatói állás szervezését engedélyezte, melyre a Püspök Ur *Soltész Pál*, ottani s. lelkészt nevezte ki egyelőre helyettesi minőségben.

Tábori lelkészi szolgálatra behivattak: *Veres Imre*, damaki-, *Kutas Imre*, tardonai-, *Soltész Pál*, sajószentpéteri hitoktató és *Péter József*, esperesi segédlelkész. Valamennyien az orosz fronton teljesítenek szolgálatot, *Tussay János*, volt disznóshorváti segédlelkésszel együtt, kit a múlt év őszén tényleges tábori lelkésszé neveztek ki. Mindnyájan felkerestek soraikkal és közlik, hogy odakint a lelkek igen fogékonyak az Isten ígéje iránt; hathatós és eredményes lelki munkát lehet végezni; a veszély nagysága, az édes otthon hiánya Isten felé tereli a lelkeket, az egyetlen köszálhoz. Innen küldjük valamennyiök felé és velük együtt minden hősiessen küzdő magyar testvérünk felé áldó kívánságainkat, oltalmazza őket a kegyelem Istene és hozza vissza a kivívott diadal mosolyával ajkukon. Indítványozom, hogy a harctéren levő lelkésztestvéreinkhez, a velük való lelki egység és együttérzés kifejezéseül, küldjük el mindnyájunk jókívánatait, az elnökség által aláírt tábori lapon.

Segédlelkészeink sorába felvettem és Rudabányán alkalmaztam *Csontos Zoltán*, volt magyarizsépi lelkészt, kit onnan a szlovák hatóságok magyarsága miatt kiűldöztek és *Darab Dezsőt*, ki az első világháboruban rokkant lett és nincs rendes lelkészi

állása. Tornaszentjakabra helyeztem az ottani lelkészi- és tanítói teendők végzésére s így egyidőre a tornaszentjakabiak sorsáról is gondoskodás történt. Alsóborsodból átjött hozzánk *Csorba Géza*, két vizsgás segédlelkész, ki mellettem teljesít szolgálatot. Többi segédlelkészeink: *Ujpál Árpád* és *Urbán László* Ózdon, *Kazay József* Disznóshorváton, *Józsa István* Berentén, *Balogh József* Sajószentpéteren, *iff. Almássy Bertalan* Felsőnyáradon, mint magánkáplán.

Meg kell emlékeznem arról a szép ünnepségről, mely jun. havában Damakon folyt le, amikor is tb. főgondnoki tisztségébe iktattam be *id. Szilágyi Miklós*, kormányfőtanácsost, miskolci gyárost, Damak szülöttét. Az ünnepség fényét emelte püspök urunk jelenléte is és maradandó emlék lesz az egyházközség életében ez ünnepi nap.

Egyházmegyénk tisztikarába értékes munkatársat emelt gyülekezeteink csaknem egyhangú bizalma *Dr. Bónis Bertalan*, várm. árvaszéki elnök ur személyében, kit a megüresedett világi főjegyzői tisztségre választottunk meg. Vármegyénk tisztikarának egyik legértékesebb és legmunkásabb tagja a megválasztott és így jó reménységünk van afelől, hogy bizalmunk mindenképen méltó egyéniséget talált az itt váró munkakör ellátására. Hivatali esküjét jelen gyűlésünkön fogja letenni és állását elfoglalni a múlt évben vil. tanácsbíróvá választott *Dr. Kerényi Béla*-val együtt, ki betegsége miatt nem tudott e kötelességének eddig eleget tenni.

Gyászunk is volt. Elköltözött az élők sorából *Szentmártony Dániel*, volt martonyii, utóbb borsodi lelkész és egyházmegyénknek 4 éven át esperese. 1941. október 27-én volt a temetése nagy részvét mellett. Hű volt mindhalálig és súlyos betegségét — mely lekipásztori- és esperesi tiszteből való megválásra kényszerítette, — 1938. évtől krisztusi alázattal hordozta. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni, bizván abban, hogy menyeei Urától méltó jutalmat fog kapni földi pályafutása igaz és hű voltáért.

Meleg részvéttel osztozunk szeretett e. m. gondnokunk gyászában is, ki édesanyját, az áldott lelkű, mélyen vallásos kedélyű nagyasszonyt veszítette el, kihez a gyermeki szeretet mondhatatlanul gyöngéd érzései fűzték. Magas kort ért meg, mint megérett gabona hajtotta le fejét Megváltója karjaiba, példát mutatva életében a halálig szeretet édesanya, az igazi református női életművészet számára. Áldott legyen emlékezete!

E részvétünk kifejezése mellett férfiasan és büszkén szoritjuk meg kezét annak a legfrissebb hírnek a hallattára, hogy az orosz fronton hónapok óta hősiiesen harcoló páncélos-százados fia a napokban megsebesült. Érte való aggodása mielőbb olvadjon fel a felgyógyulása feletti örömben!

Apróbb események.

Berentén a rendes lelkészség visszaállítása még mindig nem sikerült; a miniszteriumban folytatott személyes tárgyalásaim és meggyőző felvilágosításaim által már annyira jutottam, a tavasszal, hogy az elkészített szakjavaslat az előadó asztalára került azzal, hogy pár nap alatt az egész ügy elintézését nyer. Még mai napig nem jött le... Mai tanácskozásunkra befutott a berentei presbitériumtól egy kérelem, annak tárgyalása során bővebben is lesz szó ez ügyről. Ellenben Berentén a rendes lelkészi állás visszaállítása mellett arról is döntenünk kell, hogy az évekkel ezelőtt lelkésztanítósnak nyilvánított állást visszaminősítsük rendes paróchusi állásnak. Ugyanis a lelkésztanítósnak intézményének kifejlesztése sikertelennek bizonyult, nem kapunk rá megfelelő egyéneket s így nincs semmi értelme, hogy a bekövetkező lelkészválasztásra megszükitjük a pályázat lehetőségét s magát az állást is, annyival inkább, mert elgondolásunk szerint Berentét egy missziói lelkészi állássá kell átszerveznünk a közelében levő szórványgyülekezetek bevonásával.

Egyházmegyei konferenciánk három volt: Nekézsenyben és Parasznyán ifjusági-, Sajókazán presbiteri. Mindenik népes és nagy lelki haszonnal járó volt.

Tanácsülést hármat tartottunk, bíróságit kettőt. Az előbbin különböző gyülekezeti ügyek kerültek tárgyalás alá; volt nem egy olyan ügy, amely felett két óra hosszat is tárgyaltunk bizonyságaul annak, hogy igyekszünk nagyon komoly mérlegelés és vizsgálat után hozni döntést az egyházak anyagi és közigazgatási tevékenységének felülbíralásában, elvárva és kérve a lelkipásztortestvérektől és presbitériumoktól, hogy felületesen, kevés felelősséggel elkészített ügyeket ne küldjenek a tárgyalóasztalra, mert erős rosta alá vesszük azokat, hogy elkerüljük a multban nem egyszer nagy kellemetlenségekkel járó következményeket.

Építkezések.

Néhány jelentősebb építkezésről is hirt kell adnom, ami a mai viszonyok közt kemény vállalkozás. Nagybarca új paróchiát épített 24.000 P-ös költséggel, aminek a terhét teljesen az

egyház hivei vállalták magukra. Szinte vakmerő erdmüvi mutatványszámba megy ennek a gyülekezetnek ez a hősiesség elhatározása akkor, amikor a múlt évben 6000 P-ös költséggel templomát ujitotta meg és pár ezerpengős régebbi adósságát is törlesztette. Meg kell vallanom, hogy az elnökségnek komoly aggodulmat okozott, amikor az erre vonatkozó presbiteri közgyűlési határozatokat, az építkezési terveket és költségvetéseket jóvá kellett hagynia. Formailag minden rendben volt ugyan, de féltünk, hogy nem fogja bírni a gyülekezet ez újabb terhek vállalását, valahol roppanni fog. Azonban tapasztalva más oldalról a presbitérium és a hivesek részéről megnyilvánuló önfeláldozó készséget, adakozási kedvet, lendületes nekiszánást, nem láttuk helyesnek gátat vetni eléje; fülünkbe csengvén az ige tanítása: „elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el“. Csak hadd szaporítsák anyaszentegyházunk történelmét az ilyen bátor nekilendülések, merészen megalapozott fejlődési rohamtámadások, legalább a sűrű lapok közt élettelen teljes események például szolgálnak a jelennek és jövőnek egyaránt. Innen küldjük teljes elismerésünket, jókívánatainkat az áldozatkész gyülekezetnek, a nem aggályoskodó és a gáncsokodókra mitsem hallgató presbitériumnak, a munka és felelősség minden terhét nagy örömmel vállaló gondnoknak és lelkipásztornak.

Ózd 11.000 P-ös templomrenoválást vállalt és visz véghez, melyre a presbitérium és lelkész jelentése szerint nem kellett rendkívüli kivetést csinálni, hanem az egyházi jövedelemből fedezik. Ennek a missziói gyülekezetnek somsálybányatelepi szórványában felépült közös prot. templom felavatása is megtörtént *Dr. Enyedy Andor* és *Dr. Thuróczy Zoltán*, ev. püspök által. szept. elején.

Sajóivánka is kénytelen volt templomát alapos javítás alá venni; ennek 6000 P-t kitevő költségeit szintén a gyülekezet vállalta, ami e kis lélekszámú gyülekezet részéről szintén elismerésreméltó cselekedet volt.

Iskolaügyeink.

Iskola- és nevelésügyünk terén többrendbeli beszámolnivalóm akad. A tanítás nem mondható zavartalannak a háborus helyzet folytán, de nagyobb bajoktól sikerült megszabadulnunk. Arról nem tudok beszámolni, hogy tanítóink közül hányan és kik

teljesítenek katonai szolgálatot, mert a hadvezetőség azt a rendszert is gyakorolja, hogy pár hétre, vagy hónapra hívja be tanítóinkat, kis időre hazabocsátja, azután megint behívja. Nehezebb a helyzet azokon a helyeken, hol a tanító tényleges szolgálatát tölti, mint két évre behívott karpaszományos, mert ennek leteltével haretéri szolgálat vár rá. A heállott tanítóhiány folytán helyetteshez nehéz hozzájutni, több iskolában a lelkeszek látták el hosszabb-rövidebb ideig a helyettesítést. Nagy méltánytalanság az államkormány részéről, hogy a helyettes díjazását akkor sem vállalja, amikor a bevonult tanerő — mint tiszti rangban lévő — nem kap állami fizetékiegészítést. Az egyházak pedig nem bírják a helyettest is tartani.

Azt reméltük, hogy a kettős tagozatu 7—8. osztályokkal bővült elemi iskola csak kísérletnek marad, azonban a szakkörök — úgy látszik — annak teljes beállítását és továbbfejlesztését akarják. Arra mutat az a miniszteri rendelet is, mely megköveteli, hogy ha valamelyik községben az egyik iskolafenntartó már kötelezve volt a 7—8. osztályok felállítására, abba az iskolába köteles küldeni az ezévfolyamu gyermekeket a másik iskolafenntartó is, ha még nem állította fel ez osztályokat. Így ha nem akarjuk gyermekeinket másfelekezetű iskolába járatni, kénytelenek vagyunk felállítani a 7—8. osztályokat. De miből fedezzük az előállott kiadásokat? Felsőbb hatóságunk kimutatást kívánt be az ebből előállható terhekről, hogy erről tájékoztassa a minisztériumot. Átlag 25—30.000 P-re tehető iskolánként az a szükséglet, melyre részünkről ugyszólván semmi fedezet; megadja-e ezt a minisztérium, telik-e a mai viszonyok közt erre az államnak? — Mind olyan kérdések, melyekre mi nem tudunk feleletet adni. Csak úgy érezzük, hogy éppen a mostani viszonyok közt, amikor ráadásul még tanítóhiány is mutatkozik, nem értjük e mindenáron való keresztülhajszolást. Viszont azonban — az imént említett miniszteri rendelkezés alapján — komolyan fel kell tennünk a kérdést, hogy engedjük-e másjellegű, vagy éppen másfelekezetű iskolákba 7—8. osztályos növendékeinket? A válasz csak „nem“ lehet s így azt javasolom jelen gyűlésünknek: méltóztassék kötelezőleg kimondani, hogy olyan községekben, hol más iskola is van, melyben már folyik a 7—8. osztályok tanítása, a folyó-, vagy jövő iskolai tanévtől át kell térni iskoláinkban a nyolcosztályu iskolatípusra.

A nem sajátfelekezeti iskoláinkban folyó hitoktatás rendszeresebbé és ellenőrizhetőbbé tételére órarend és tananyagkimutatást kívántam be a vallásoktatással foglalkozóktól. Működésbe lép az e. m. vallásoktatási előadó és felügyelő is, aki az év folyamán egyes helyeken ellenőrizni fogja a hitoktatást. Hitoktatásunk eredményesebbé tételére igen sokat kellene tennünk, mert igen sok a hiány és mulasztás ezen a téren; jó hitoktatókban, jó tankönyvekben, jó rendszerben.

Személyi változás csak kevés történt: Szilvásváradra *Sonkoly Béla*, volt balogiványi tanító, Boldvára *Bárdos Béla* került, ki pár hónappal ezelőtt még Hegymegen volt, majd onnan Selyebre távozott, de most ismét visszajött egyházmegyénkbe. *Tóth Irma*, nekézsenyi és *Ungvári Mária*, varbói tanítónők véglegesítették. Mindketten nyereségei egyházmegyénk tanítói karának, *Kis László*, lelkész-tanító Szuhogyról Miskolcra távozott.

Iskoláink megtartották színvonalukat, derék tanítóink a sok akadályok ellenére is igyekeznek a tőlük telhetőt nyújtani. Az a készületlenség és kiforratlanság, mely a 7—8. osztályok tananyag és tankönyv hiányában mutatkozik, nehéz feladatok elé állította tanítóinkat. De még lehetetlenebb helyzet állott elő abból, hogy az u. n. felsőbb tagozat csak okt. 1-én, sőt 15-én kezdi az iskolát és ápr. 15-én már befejezi. Eltekintve attól, hogy ez a rendszer tehát az 5—6. osztályok számára kevesebbet nyújt, mint eddig, holott többet kellene adnia, szinte demoralizáló hatással van erre a korosztályra, hogy ők az isk. év egy részében nem iskolakötelesek. A falusi gyermeket csak az iskola fegyelmezi s az a kívánatos, hogy mennél több és nem mennél kevesebb időt töltsön az iskolában. Az iskolai adminisztrációra nézve súlyosan zavartkeltő, hogy két vizsgát s ezzel két ellenőrző hatósági közeget kell egy éven küldeni. Nem tudtuk, mitévők legyünk a 7—8. osztályosok korai vizsgáztatásával: két ízben is ellenőriztessük-e egyházhatósággal a tanító munkáját egy évben? mikor menjenek hát az iskolalátogatók? hogyan történjék a 7—8. osztályok korai évvégi vizsgája? Ezek a zavarok a jövőben sem szűnnek meg s ezek arra indítanak, hogy más egyházmegye példájára indítványozzam: teremtsen biztos helyzetet egyházmegyénk és mondja ki, hogy a felsőbb tagozat iskolakötelezettsége okt. 1-én kezdődik és jun. közepén, az alsóbb tagozattal

történő együttes vizsgával végződik. Ezt nem zárja ki a törvény, mely azt állapítja meg, hogy 7 hónapnál kevesebb és 9-nél hosszabb nem lehet a felsőbbek számára az isk. év. Sőt — mint értesültem, — örülni fog a minisztérium és készséggel hozzájárul ehhez.

Iskolai ügyeinkkel kapcsolatban két fontos miniszteri rendeletre hívom fel lelkészeink és tanítóink figyelmét. Az egyik az évfárad vizsgák idejére vonatkozik és elrendeli, hogy azok június 15—20-a közt tartandók meg, mely időpontnál hamarább nem szabad az iskolai évet befejezni. (A VKM. 26.000/941. sz. rendelettel kiadott utasítás 22. §-a.) A másik az iskolásgyermek hitoktatásának kérdésében a következőket rendeli: iskolásgyermek a saját vallásuktól eltérő más vallásban való oktatására semilyen hatóság semmiféle címen engedélyt nem adhat. Ugyanazért az isk. hatóságnak is a gyermeket kizárólag annak a vallásnak megfelelő iskolai vallásoktatásban kell részesíteni, mely valláshoz a gyermek az áll. születési anyakönyvben foglalt bejegyzés szerint tartozik. Ellenkező esetben fegyelmi felelősségrevonás iránt haladéktalanul intézkedik (VKM. 1942. július 30-án kelt 31.903/942. VII. ü. o.) Ez utóbbi rendelkezést őszinte örömmel fogadjuk, csak azután érvényesítsék is, mert sok erőszakosságot és kellemetlenséget kellett tapasztalnunk másvallású iskolák vezetősége részéről.

Disznóshorvátón a hatóság végül is nem engedélyezte az iskolában a tanítást egészségtelen volta miatt s a minisztérium 28.000 P segélyt adott iskola és tanítói lakás építésére. Már épül is; az egyház hiveinek is meg kellett hozni az áldozatot valami 14.000 P-vel, amiért dicséretes elismerés illesse a gyülekezetet és pásztorát. Viszont más igen sürgős iskolaépítési kérelmek évek óta hevernek a minisztériumban, mint a sajóivánkai, vadnai, pedig ezeken a helyeken már tarthatatlan a helyzet. A minisztériumban személyesen is jártam ezek érdekében.

Iskoláink számára életbelépett az új felügyeleti- és ellenőrzési rendszer, mely véget vet az eddigi iskolalátogatásnak s az Egyetemes Konvent által kidolgozott utasítás alapján, állami mintára iskolafelügyelői körzeteket állít fel, körzetfelügyelők ellenőrzése alá helyezve. Gyűlésünk részletesen foglalkozni e tárggyal a tanügyi bizottság jelentése kapcsán; már előre felhívom szíves flgyelmüket e nagyfontosságú kérdés tárgyalására.

Országos intézmények.

El kell mondanom egyet-mást országos jellegű intézményeinkről is. Nagyszerű megmozdulás volt a *Darányi Kálmán Diákház* építése Budapesten. Tudjuk, hogy e mozgalomba egészen kivételesen sikerült bevonni a kormány vezető egyéniségeit, sőt magát az akkori miniszterelnököt, *Bárdossy Lászlót* is. Célja egy olyan nagyszabású palota építése, mely az ifjúsági munka otthona lenne, ezenkívül diákinternátus főképen a vidékről, a falu népéből a fővárosba került főiskolás ifjuság számára. Grandiózus alkotás, sok pénzt kívánó. Nem lehet kihagyni az anyagi segítségnyújtást adók közül a gyülekezeteket sem, annál kevésbé, mert a falu népe tehetséges gyermekeinek számára is épül. Ezért a vezetőség elgondolása szerint a gyülekezeteknek is meg kell hozni a maguk áldozatát. Azt kérik, hogy vagy gyűjtés útján, vagy u. n. téglajegy vásárlásával adakozzunk. Nem gondolunk arra, hogy kitérjünk előle, bár most sokfelől igénybe van véve társadalmunk, indítványozom, hogy egyházközsegekben, előzetes ismertetés után indítsunk gyűjtést a nemes cél érdekében s az eredményt küldjük be az egyházmegye pénztárába.

Az Orsz. Ref. Szeretetszövetség u. n. sajátárva mozgalmat indított. Felhívja a közösséget és egyeseket, hogy vállaljanak sajátjuknak egy-egy árva gyermeket és gondoskodjanak eltartásáról a Szeretetszövetség valamelyik intézetében 250 P egyszeri, vagy havonkénti 10 éven át történő befizetése esetében a Szeretetszövetség kijelöli a sajátárvát a vállalónak, mint gondozottját. A felhívásra különösen az iskolák részéről jöttek jelentkezések. De pl. a mezőföldi egyházmegye 12 árvát vállalt. Ugy gondolom, hogy ebbe a mozgalomba is bele kapcsolódhatnánk minden nagyobb anyagi megerősítés nélkül. Vállaljon egyházmegyénk egy sajátárvát egyelőre évi 250 P befizetése mellett. De ezt az összeget szeretném nem az egyházmegye pénztárából kifizettetni, hanem használjuk fel nevelő eszköznek gyermekeink körében. Minden egyház a vasárnapi iskolásgyermekek közt fillérekből szedjen össze egyegy évben 1—2 P-t erre a célra és adja át az egyházlátogatásnak. Szoktassuk rá már kis gyermekeinket az adakozásra. Hiszen azt, hogy így nem egy, hanem 3—4 sajátárva évi járuléka kitelne az egyházmegyénkből, a kicsinyek kis filléreiből.

Ne feledkezzünk meg ezenkívül az ORSZ.-nek járó évi adományról sem, melyet a múlt éven egyesek meglehetősen elhanyagolták és igen keserű hangon hozta tudomásunkra a vezetőség

egyházmegyénk elmaradását. Tartsuk meg a gyűjtést idejében. Kiált felénk egyházmegyénk egyetlen árvaháza, a nyomári is. Ennek tett ígéretünkre majd a belmissziói előadó ur fogja ébresztetni lelkiismeretünket.

Végzi áldásos és sokak által még mindig nem eléggé méltányolt munkáját az ORJÓ is, a fáradhatatlan *Egerházy Lajos*, igazgató vezetése alatt. Nálunk meglepően kevés egyes gyülekezetekben a temetési segélybiztosítási tagok száma; nem tudom megérteni, miért nem vesznek egyes lelkésztestvéreim egy kis fáradságot abban az irányban, hogy a fél érdekét szolgáló e biztosítás érdekében agitálnának. Itt már arról van szó, hogy a saját javát célzó kevés pénzt kell fizetnie kinek-kinek. Egyházmegyénkben az ORJÓ eddig 17.263 P-t osztott szét a temetési biztosítási segély címén. Hát még amit az özvegyen maradt lelkésznéknek juttatott?

Figyeljünk fel a Reformárus Szociális Misszió Intézőbizottsága tájékoztató felhívására is, mely szerint október 30-tól december 14-ig leánynépfiskolai tanfolyamot rendez, melyre az ONCSA jóvoltából több hallgatót vehet fel egész-, vagy féldíjmentes helyre. Tájékoztatót szívesen küld minden érdeklődőnek. Ugyancsak a Misszió betegápolási intézetvezető tanfolyamot is szervezett és kéri, hogy komoly, elhívást érző leányainkat irányítsuk intézetükbe. A két évi tanfolyam elvégzése után mindenkit biztos állásba helyeznek el. Tájékoztatót küldenek. Cím: Református Szociális Misszió, Órszentmiklós.

E helyen tájékoztatom egyházmegyénket a *Sáfrány Mihály* Emlékalapítvány jelenlegi állapotáról is. Eddigélé 3000 P-ön felül van a tiszta jövedelem az alapítványt szolgáló Emlékkönyvből, de az akció fáradságot nem ismerő vezetője: *Sáfrány Géza*, ny. altábornagy ur, ezt csak kezdeti sikernek tartja és még sok irányban kiterjesztette sikerrel biztató agitációját. Meleg érdeklődésünk és jókívánságunk kísérije őt további lépéseiben.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Nem tudnék eredményes munkát végezni, ha nem volnának segítségül szolgálatom végzésében munkatársaim: legelső sorban is Egyházmegyei Gondnoktársam Óméltósága, ki mindig a komoly kötelességteljesítés útján járt; egyházmegyénk tisztikara, tanácsbirói s maguk lelkész- és tanítótestvéreim. Köszönöm mindenkinek, ki erőtlenségem támasza volt e próbatevő időkben. Ez az apokaliptikus színekkel és eseményekkel tarkáló világ, amiben most élünk, minden ször-

nyűségei, pokoli helyzetei mellett is, ránk magyarokra a kegyelem időszaka. Azé a kegyelemé, mely nem érdemünk szerint bánik velünk. Alázattal kell hordoznunk ezt a tudatot és nekünk — a református egyház őrállóinak, — át kell plántálnunk hiveink és a magyar közélet gondolatvilágába. Hogy legyen általa tisztultabb a mai ember felfogása, elmélyültebb jönnek velünk szembe. Mindenkinek keményen kell állni a munkánk és egyházi életünk. Ma már mi is a nehéz áldozatok útjára léptünk, hol sebesültek, rokkantak, özvegyek és árvák vártán, ahová rendeltetett Ne érjen hát bennünket sem gyáva-ság, sem kishitűség, sem tétlenség, sem lelkiismeretlen kénye-lemszeretet vádja. Végezzük futásunkat nem úgy, mint bizonytalanra; viaskodjunk, nem mint aki levegőt vagdos, hanem annak az igének bizonyosságával: „tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van“.

Forduljon javunkra mostani nyomorúságunk is és egy év múlva, mint tüzön át megmenekültek jöjjünk össze, ajkunkon a diadalmas béke ujjongó himnuszával.

4. A tartalmas és az egyházi élet minden legkisebb megnyilvánulására kiterjedő esperesi jelentéssel kapcsolatban közgyűlés a következőket határozza:

a) Egyházmegyénk jegyzőkönyvben örökíti meg néhai *Farkas István*, püspökünk emlékét és őszinte részvétét fejezi ki özvegyének a Főtiszteletű Asszonynak.

b) Szeretettel és tisztelettel köszönti tisztségében *Dr. Enyedy Andor*, püspök urat.

c) Kimondja, hogy szükségesnek látja egyházmegyénkben egy missziói lelkészi állásnak a megszervezését és annak keresztülvitelére — abban az esetben, ha ahhoz a megfelelő államsegélyt megkapja, — az egyházmegyei elnökséget kéri fel.

d) Felhívja a gyülekezetek lelkészeit, hogy a levente-egyesületek szellemi és lelki irányításában intenzív tevékenységet fejtsenek ki.

e) Kötelességévé teszi a lelkipásztoroknak, hogy a vasárnapi iskolai és az ifjúsági munkákat maguk végezzék, illetőleg annak irányításában feltétlenül résztvegyenek.

A vasárnapi iskolai tanítást egységes munkaterv alapján és egységes vezérkönyv használata által fogja végeztetni.

A vasárnapi iskolai szövetségbe való belépést minden egyházra nézve kötelezőnek mondja ki évi 3, illetve a vagyonosabb egyházak 5 P tagsági díjjal, melyet az egyházlátogatóság fog beszedni.

f) Testvéri szívvvel bucsuzik el *Csiky József*, nyugalmabavonuló rudabányai- és *Dr. Komjáthy Aladár*, Miskolcra megválasztott ózdi lelkésztestársainktól kérve Isten gazdag áldását életük további folyamára.

g) A harctéren szolgálatot teljesítő lelkésztestvéreket meleg szeretettel üdvözli a következő szövegű táborig lapon, melyet az egyházmegyei elnökség irt alá:

„*Kedves Lelekésztestvérünk!* A felsőborsodi egyházmegye f. évi okt. 8-án, Miskolcon tartott üléséből meleg testvéri üdvözetét küldi a harctéren pásztori szolgálatot végző lelkésztestvéreknek. Magasztaltassék fel az Ur dicsőséges neve munkátok nyomán azon az Istent száműzni akaró világrészen; hajoljon meg Krisztus nevére minden térd. Legyetek erő, bátorítás, vigasztalás, hősieen küzdő honvédeink, sebesültjeink számára; halott hőseink áldozatos teste felett hirdessétek az örökélet és viszontlátás bizonyosságát. Adjátok tudtul harcoló magyar véreinknek, hogy itthon mi is igyekszünk méltók lenni hozzájuk; reájuk való szüntelen gondolásunk az életünk és haza várjuk őket a biztos győzelem boldog reménységével“.

h) Melegen köszönti egyházmegyénk tisztikarában *Dr. Bónis Bertalan*, vármegyei árvaszéki elnök urat.

i) *Szentmártony Dániel*, volt esperesünk emlékét jegyzőkönyvében megörökíti.

j) *Bónis Aladár*, e. m. gondnok urnak igazi részvétét fejezi ki az őt édesanyja elvesztésével ért gyász miatt.

k) A nagybarcai gyülekezet újabb példátmutató áldozatkészségeért elismerését fejezi ki a hiveknek, a

presbitérium tagjainak, az egyház gondnokának és lelkipásztorának; ugyszintén az ózdi, sajióivánkai és disznóshorvátai gyülekezeteknek.

l) Kimondja, hogy a 7—8. osztályos iskolatípusra kötelesek felekezeti iskoláink áttérni minden olyan községben, ahol a másfelekezettéknél már megvan a 7—8. osztályos iskola.

Egyben kimondja azt is, hogy a nyolcosztályú iskolák felsőbb tagozatának iskolai éve kilenc hónapnál rövidebb nem lehet; október 1-én kezdődik és az alsóbb tagozatával egyidőben végződik. Mert egyrészt pedagógiai szempontból tartja helyesnek, ha a felsőbb tagozat növendékei minél hosszabb ideig járnak iskolába és vannak iskolai felügyelet alatt, másrészt iskolaigazgatásilag is előnyös, ha a vizsgák egyöntetűen és egyidőben történnek meg.

E határozatát az egyházkerületi közgyűlésre is felterjeszti azzal a kéréssel, hogy annak bevezetését az egyházkerület többi egyházmegyéiben is rendelje el, az egyöntetűség céljából.

m) Elrendeli, hogy a nemescélú *Darányi Kálmán Diákházra* minden gyülekezetünkben gyűjtés indíttassék.

n) Egyházmegyénk sajátárva címén gondozásba vesz egy szeretetszövetségi árva gyermeket és annak részére a vasárnapi iskolásgyermekek közötti gyűjtést kimondja.

5. Olvastatik az egyházmegyei szavazatbontó bizottság 1941. évi december hó 15-én Miskolcon tartott ülésének jegyzőkönyve, mely szerint a megüresedett világi főjegyzői tisztség betöltésére elrendelt szavazás alapján az egyházak valamennyien pontosan beadták szavazataikat és mind a 94 szavazat érvényesnek találtatott.

A szavazatok közül a világi főjegyzői tisztségre *Dr. Bónis Bertalan*, árvaszéki elnök 93, *Héczey Kálmán*, vadnai községi főjegyző, egyházmegyei világi jegyző pedig 1 szavazatot kapott. Eszerint világi főjegyzővé csaknem teljes egyhangúsággal *Dr. Bónis Bertalan* választott meg.

Egyházmegyei közgyűlés *Dr. Bónis Bertalant* világi főjegyzői tisztségébe beerősíti és tőle a hivatalos esküt kiveszi.

5—a) *Dr. Bónis Bertalan*, világi főjegyző beiktatásával kapcsolatban *Dr. Enyedy Andor*, püspök ur, mint házigazda üdvözölte az

egyházmegyei közgyűlést. Beszédében rámutatott arra, hogy az alsó- és felsőborsodi egyházmegye között szorosabb személyi kapcsolat áll fenn, amennyiben a felsőborsodi egyházmegye tisztikarában olyan kimagasló világi egyének vannak, akik a miskolci gyülekezetnek is tagjai, mint a most beiktatott *Dr. Bónis Bertalan*, továbbá *Dr. Molnár József*, egyházmegyei ügyész s ugyancsak a miskolci gyülekezet tagja volt még pár évvel ezelőtt maga az egyházmegyei gondnok ur is. Majd irányítást adott arra nézve, hogy a mai nehéz időkben tevékenyebb munka kifejtésével, nagyobb éberséggel és közös erővel kell kötelességünket végeznünk, amihez szükséges különösen a lekipásztoroknak minél teljesebb személyes kapcsolata, ebből kifolyólag az egymás terhének hordozása.

Püspök urnak megleghangu üdvözetét és a közös erővel végzendő kötelességteljesítésre buzdító, nagy hatást keltett szavait, az egyházmegyei közgyűlés nevében *Bónis Aladár*, e. m. gondnok köszönte meg, kifejezve egyben azt a tiszteletet és szeretetet, mellyel őt egyházmegyénk körülveszi.

6. *Csorba Géza* 1942. szeptember 16-án a sárospataki teológián második lelkészképesítő vizsgát tett s 1942. július 1-től esperesi segédlelkész, összes okmányainak becsatolása mellett kéri az egyházmegyénkbe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés *Csorba Géza*, s. lelkészt az egyházmegyébe bekebelezi.

7. *Ujpál Árpád*, 1941. szeptember 26-án a sárospataki teológián első lelkészképesítő vizsgát tett s 1941. október 15-től egyházmegyénk ózdi missziói egyházában szolgálatot végző s. lelkész okmányainak becsatolása mellett kéri az egyházmegyébe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés *Ujpál Árpád*, s. lelkészt az egyházmegyébe bekebelezi.

8. *Horkay József*, 1942. június 13-án a sárospataki teológián első lelkészképesítő vizsgát tett s. lelkész okmányainak becsatolása mellett kéri az egyházmegyébe való bekebelezését.

Egyházmegyei közgyűlés *Horkay József*, s. lelkészt az egyházmegyébe bekebelezi.

9. Az egyházmegyei tanácsot az 1943. évre

közgyűlés a következőleg alakítja meg: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnökök; lelkészi

résről tagok: *Hubay Mihály, Gyülvészi István, Kövér Pál, Kőrössy István, Kocsiss Béla* és *Veress Károly*, lelkészi főjegyző, világi résről: *Szathmáry-Király Pál, Ragátyi Miklós, Bodnár Zoltán, Harsányi Géza, Dr Bónis Bertalan*, világi főjegyző és *Gööz Pál*, tanítóképviselő.

10. Az egyházmegyei szabályrendeletnek megfelelően a három évi időtartamra alakított bizottságok újraalakítása is mostani közgyűlésünk feladata.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy az egyházmegyei tisztikar eddigi tíz évi megbízatási ideje az 1943. év őszén telik le és egyházmegyénk akkor tér át az E. T. I. t.-c. 88. §-ában megállapított 12 évi időtartamra történő választásra, azért a különböző bizottságok választását is elhalasztja és azok tagjainak megbízatási idejét egy évre meghosszabbítja.

11. A f. évi egyházkerületi közgyűlésre az egyházmegye képviselőjében — az elnökségen kívül —

közgyűlés lelkészi résről: *Veress Károly*, lelkészi főjegyzőt és *Lenkey Gyula*, tanácsbíró, világi résről: *Ragátyi Miklós, Dr. Jalsoviczky Zoltán* és *Dr. Kerényi Béla*, tanácsbírákat küldi ki.

12. Olvassatik az egyházmegyei számonkérőszék alábbi jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Felvétellett a felsőborsodi ref. egyházmegye számonkérőszékének, 1942. évi április hó 27-én Miskolcon tartott ülésében.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt *Hubay Mihály, Svingor Jenő, Gyülvészi István, Dr. Komjáthy Aladár, Lenkey Gyula, Kövér Pál*, lelkészi tanácsbírák, *Kőrössy István*, e. m. dékán, *Cserhádi Zoltán* és *Nagy Lajos*, e. m. számvevők és *Veress Károly*, e. m. lelkészi főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Esperes Istenünk vezetését és segítségét kéri munkánkhoz, szíves szeretettel üdvözli a számonkérőszék tagjait s az ülést megnyitja.

1. Az egyházlátogatók teszik meg jelentéseiket az elvégzett egyházlátogatásról. *Tóth János*, esperes ezuttal a szilvásváradai és sajkópólnai, *Hubay Mihály* a sajkószentpéteri, *Svingor Jenő* az edelényi, *Gyűlvézi István* a szendrői, *Dr. Komjáthy Aladár* a boldvai, *Lenkey Gyula* a sajkókazai, *Kövér Pál* a vadnai egyházlátogatói körzetben végezték a hivatalos látogatást.

A meglátogatott gyülekezetekben — a mai válságos idők dacára is, — a hit- és erkölcsi élet általában kielégítő. A lelkipásztorok laukadatlan munkával törekszenek arra, hogy a lelkekben a hit lángja erős lobogással égjen. Az anyagi erőtlenséggel szemben — melynek hatása több egyháznál szembeötölő, — napjainkban tehetetlenül állunk.

Az iskolákban — a jelentések szerint — szintén megfelelő és komoly munka folyik.

Számonkérőszék — az egyházlátogatók betérjesztett jelentései alapján — a következő határozatokat hozza:

a) Felhívja azoknak az egyházaknak lelkipásztorait és gondnokait, ahol az évi gondnoki zárszámadás „Mérleg“-ének összeállítását elmulasztották, hogy a jövőben azt úgy a zárszámadási főkönyvben, mint a másodpéldányban tüntessék fel, mert annak hiányában számadásaikat a számvevők megerősítésre nem terjeszthetik elő.

b) Elkötelezi a szakácsii lelkészt és gondnokot, hogy az egyháztól kölcsönképen felvett 2700 P-öt — mivel az összegnek felvétele szabálytalan módon történt és a kölcsön nincs megnyugtatóan biztosítva, — egy hónap leforgása alatt fizessék vissza és megfelelő intézkedés útján, mint kamatozó tőkét helyezték el az egyházmegyei pénztárba.

c) Felkéri az egyházmegye Elnökségét, hogy a meszesi tanítói állás megszervezésére néze a maga hatáskörében tegye meg a szükséges lépéseket.

d) Utasítja a rakacaszendi lelkészt, hogy úgy Tornaszentjakabra, mint Debrétére három hetenként tartozik átjárni vallásoktatásra s ez irányú kötelezettségének a jövőben ennek megfelelően tegyen eleget.

2. Egyházmegyei dékán jelenti, hogy az egyházlátogatók a kivetett alamiznapénzekből 7731.36 P-t szedtek be s ez összeget hozzá el is küldték. Az összeg a járulékok befizetéséről készített kimutatások együttes összegével egyezik.

Számonkérőszék a dékánnak az egyházlátogatók által beszédett járulékok összegére vonatkozó jelentését jóváhagyólag veszi tudomásul.

3. *Cserháti Zoltán* és *Nagy Lajos*, e. m. számvevők az 1941. évi gondnoki számadásokról terjesztik be szokásos jelentéseiket azzal, hogy a számadások kivétel nélkül pontosan beérkeztek felülvizsgálás végett és azok mind megerősíthetők.

Számonkérőszék számvevőknek az 1941. évi gondnoki számadásokról tett jelentéseit megnyugvással veszi tudomásul. Hü munkájukért elismerését és köszönetét fejezi ki s a számadásokat megerősítésre ajánlja.

K. m. f.

Bónis Aladár
e. m. gondnok.

Veress Károly
e. m. lelkészi főjegyző.

Tóth János
esperes.

Egyházmegyei közgyűlés a számonkérőszék betervezett jelentését jóváhagyólag veszi tudomásul és a hozott határozatokat jogerőre emeli.

13. Olvassatik az egyházmegye missziói bizottságának 1942. okt. 6-án, Miskolcon tartott gyűléséről szóló jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Tóth János*, esperes, *Veress Károly*, főjegyző, bizottsági tag és *Kövér Pál*, missziói előadó.

Esperes imája és felhívása után missziói előadó előterjeszti jelentését és javaslatait, melyeket a bizottság az egyházmegyei közgyűléshez felterjeszt. A jelentés így szól:

Az 1914—18-iki világháborút követő igazságtalan páris-környéki békeparancsokban újabb, az elsőnél is rettenetesebb és kiterjedtebb háborúnak a magvait vetették el az átánt bosszútól elvakított államférfiai. S azután kölesönökkel, a jó üzletszerzés kecségtető lehetőségeitől megszádulva erősítették a legembertelenebb, legzsarnokibb, minden szent eszménynek, intézménynek sárbataposásán, embermilliók kéjelgő lemészárlásán felépített kommunista rendszert, illetve az ezt megvalósító Szovjet-országot. Kitörölhetetlen szégyenfoltja marad a magukat keresztyéneknek nevező népeknek, hogy a közöttük levő ellentéteken nem tudtak testvériesen hidat építeni, a földi javakban gazdag népek a természeti kincsekben szűkölködő népekkel atyafiságosan megosztzkodni élni és másokat is élni hagyni, sőt segíteni, — ehelyett Istennek nyílt ellenségeivel szövetkeztek, tehát magával a Sátánnal fogtak össze. A mi nemzetünk is kénytelen volt az Antikrisztusnak hazánkat is könnybe-vérbe gázolni akaró hordái ellen fegyverbe szállani. Népünk színe-

virága hullatja vérét a végtelen orosz mezőkön. Ám Istennek a rosszból is jót kihozni tudó atyai keze ezt az ugylátszó csapást is javunkra tudja fordítani. Gondoljunk csak a keleti haretérről hazaküldött tábori lapokra. Micsoda komoly magabaszállás, Istenhez fordulás bizonyosságai ezek a lapok. S milyen áldott indításokat eredményeznek az itthonmaradt hozzátartozókra, de a rajtuk kívül állókra is. Istentől adott drága illusztrációk, igehirdetésünket megtermékenyítő gondolatok kincsesbányái a mi számunkra, lekipásztorok számára. Bűn volna ezeket elmellőzni s akár az igehirdetésbe bele nem szőni, akár azután fel nem olvasni, reflexióval el nem látni, Természetesen mindez csak az Ige fénykörébe beállítottan jöhet tekintetbe. Hadd lássa a gyülekezet, mit üzen az Ige ezeken a mai eseményeken s a világháboru fergetegébe belesodródott emberek szivetmegrendítő, életformáló élményein keresztül. — A gyülekezeti missziói jelentések szerint a „Bajtársi szolgálat“ is áron megveendő alkalom. Ha fáradságos is, de megér minden fáradságot, hogy mi, falusi lekipásztorok és tanítók ezen az uton hozzáférhetünk népünk szívéhez éppen a legfogékonyabb időben s bajtársi szolgálatunk révén ajtót nyithatunk a mi Urunk: Jézus Krisztus előtt. — S még egy kínálkozó alkalmat említek fel: a leventeegyesületet. Feltétlenül bele kell ebbe kapcsolódnia minden lekipásztornak és tanítónak, még ha innen-onnan panaszokat, nem kételkedem, hogy jogos panaszokat emleget is fel egyik-másik jelentés a leventék katonai parancsnokságának a leventék lelki gondozását illető közönyére vonatkozóan. Be kell kapcsolódnunk, mert ezáltal a fűtés, világítás, a helyiség kérdése is meg van oldva, meg aztán a leventeegyesület munkája ugyis folyni fog, ha nem velünk, nem a mi irányításunk mellett, akkor — úgy lehet, — ellenünk. Persze ebből nem következik az, hogy most már a K. I. E. munkát hagyjuk el. Nem, ellenkezőleg, végezzük azt a tálcán eléink hozott ifjúsággal. A leventeegyesületre inkább csak mint keretre gondolok, formai egyesületre, melyben R. K. I. E. munkát végezzünk, hiszen ezt másolja le a L. E. A R. K. I. E. is szerveződjön meg a L. E. is. Kis falusi, egyvallásu helyen ez nem probléma. De még itt is tanácsos gyakrabban R. K. I. E. és ritkábban, de akkor is R. K. I. E. szellemben L. E. összejövetel tartása. Vegyesvallásu helyeken okvetlenül tartsuk meg a külön R. K. I. E.-t, vagy legalább mint a L. E.-nek szakosztályát, de magába a L. E.-be is kapcsolódjunk be, lehetőleg mi legyünk a vezetők.

Ezek után áttérek egyházmegyénk 1941/42. évi missziói életének a megrajzolására. A jelentések — látásom szerint — most már általában lelkiismeretesen készültek. Arra azonban figyelmeztetnem kell lelkipásztortestvéreimet, hogy a leánymunkánál pontosan írják meg: van-e náluk leánykör vagy leányegylet? mert ha egylet van, nincs leánykör; tehát senki ne írja be mind a kettőt. Hangsúlyozom, hogyha nem is kapcsolódtak be a központba, de a helyi szervezet, tisztikar megvan, ez esetben már beszélhetünk leányegyletről. Ez a bizonytalanság még menthető, de semmiképen nem az, mikor egyesek a felnőttékközötti munkánál kérdezett bibliakörre azt felelik, hogy: van a fiuknak vagy leányoknak. Nem menthető a számadatok pontatlan (mondjuk 18–22) közlése sem, még kevésbé a mellőzése, egy mondatban feltett több kérdésnek csak egyikére adott felelet, mikor a többire is felelni lehetne.

I. Gyermekgondozás. 4579 a 6–12 éves gyermekek száma. Ref. elemi iskolába járt 3357, nem ref. elemi iskolába 1169, Vasárnapi bibliai iskolába járt 2767. Vas. iskolát 39 anya-, 2 társ-, 2 leányegyházközségben 68 an vezettek. Vezérfonálul a múlt évben említetteken kívül a következőket használták: *Ecsedy A.*: A jó pásztor, *Szabó M.*: Magvető, *Victor Gabriella dr.*: Engedjétek hozzám . . ., Hajnalcsillag. A szorgalmas vas. iskolás növendékek bibliai jelzőket, képeslapokat, képes aranymondásokat, missziói füzeteket kaptak. A vezetők 39 helyen látogatták a gyermekeket. A szülők magatartása a vas. iskolával szemben néhol közömbös, általában azonban barátságos, érdeklődő, helyeslő, támogató. A vas. isk. és az elemi isk.-i vallástanítás közt az együttműködés a kapcsolatkeresés és teremtés, kiegészítés és elmélyítés jegyében, szeretetteljes összhangban állott. A gyermekeket 23 anya-, 2 társ-, 4 leány-, 1 főkegyházban nevelték adakozásra. 318·79 P-t adakoztak. Ruhámmal, cipővel, könyvvel, tanszerrel, ingyen ebéddel, tejjel segélyezték őket 17 a.-, 1 l.-e.-ban. A vas. iskolán kívül külön gyermekistentiszteletet tartottak 2-szer, vagy többször 25 helyen. A lelkipásztor 26 e.-ban tanított rendszeresen hittant, főleg a VII.- és VIII. osztályban. Tanácsos, hogy ezekben ők tanítsanak mindenütt. Minden reggeli bibliaolvasást 36, hetenként 1–2-szerit 5 helyről jelentenek. Tehetséges gyermekek kiválogatásáról és tanítatásáról 15 a.-, 2 l.-e.-ból értesítenek. Lak, Ládbesenyő, Sajóecseg, Suhogy, Varbó tehetségvizsgára küldött növendékeket. 3 sikerrel állotta ki a vizsgát. Felvették őket a gimnáziumba —

A gyermekgondozás örvendetes eseményeként közlik: a vas. isk. megkezdése felőli érdeklődést, énektudásban gyarapodást, bibliai történetek iránti fogékonyságot, ünnepélyeken, műkedvelői előadásokon közreműködést, gyermekszindarabok előadását, az iskola villanyvilágítással ellátására (Varbó), 1—2 gyermek bibliaolvasás kezdetét (Edelény), nyomári árvaház részére a csodaszekér által való gyűjtést (Ziliz). Megemlékezésreméltó bajként a petroleum-, fűtőanyag-, lábbelihiány miatt panaszkodnak többen.

II. Ifjusági munka. A 12—21 éves ifjak száma 2475. Ifjusági egyesületbe és körbe 774 ifju tartozott. Népfőiskolai tanfolyamon 23 ifju volt. Itt kell kiemelnem a minden elismerésreméltó Sajóecsegen tartott népfőiskolai tanfolyamot, mely *Iglay Ferenc*, lelkipásztor és *Szabó József*, miskolci ref. gimnáziumi tanár vezetésével ment végbe s melyen helyből 20, Sajóbáonyról 1 ifju állandó résztvevő volt. Népfőiskolai tanfolyamon részt vettek még: Sárospatakon Bánhorvátról 2 ifju, Órszentmiklóson Szilvásváradról 2 leány, ezenkívül a miskolci téli mezőgazdasági szaktanfolyamon Sajóvamosról, Sajóvelezdről és Vadnáról 2—2 ifju. — A konfirmációi előkészítés 1—2 évig tartott 1 a.-, $\frac{1}{2}$ —1 évig 27 a.-, 1 t.-, 3 l.-e.-ban. 3—6 hónapig 13 a.-, 2 l.-e.-ban. 30 a.-, 2 t.-e.-ban tanított a lelkipásztor hittant az ismétlődőiskolában. 5 a.-e.-ban volt az ifjuságnak saját otthona R. K. I. E.-t. 23 a.-, 2 t.-, 1 l.-e.-ből jelentenek. Ezekben a Belmissziói Utmutató alapján munkálkodtak. Külön leventeistentiszteletet 33 a.-, 1 l.-e.-ban, csendes napot 5 e.-ban tartottak. Az ifjusági munka élénkítésére és elmélyítésére ref. ifjusági és leányegyesületi konferenciát tartottunk Nekézsenyben és Parasznyán. Ezekben 21 l.-e.-ből 284 fiu és 319 leány jelent meg. Közreműködtek *Tamás Ferenc*, konventi ifjusági lelkészen és *Kiss B. Julia*, konventi leányitkáron kívül *Tóth János*, esperes, *Kövér Pál*, missziói előadó, *Kövér Pálné*, valamint *Bencs Lajos*, *Benkő Barna*, *Fülöp Sándor*, *Keresztury József*, *Szabó Lajos*, lelkipásztorok, *Józsa István*, missziói s. lelkész, *Dely Illés*, kántortanító. Az elmúlt évben beállított körzetgazdák közül *Molnár Pál*, vadnai lelkipásztor jelentette, hogy körzete minden e.-t meglátogatta. A vámosi körben a minden évben mindenik e.-ban végbemenő lelkészkeri értekezlet kapcsán az egész gyülekezet részére rendezett templomi délutánon és a lelkipásztorok egymásközötti bibliai eszmecserején kívül *Iglay Ferenc*, körzetgazda és 2 esetben a missziói előadó foglalkoztak a mindkét nembeli ifjusággal. Az ifjuság kirívó bűneiként sorolják fel az irigységet, egyenellenkedést,

italszeretletet, trágár beszédet, korai nemi együttélést. Szükségesnek tartják a korcsmák vasárnapi bezárását. — Az ifjusági munkában az év legörvendetesebb eseménye volt: Miklós esti ünnepség (Szilvásvárad), műkedvelői előadás (Mályinka), a leányokkal együtt rendezett szilveszteri irodalmi est (Sajókápolna), ugyanaz teaestély formájában (Ziliz), komoly ifjak összetartása s jótékonycélra ünnepély rendezése s 1 rádiónak beszerzése (Borsod), az ifjak kitűnése a levante honvédvizsgán sokoldalú tudásukkal és R. K. I. É.-jük 10 éves fennállása alkalmából 76 P-ös gyűjtésük ifjusági teremre (Bánhorvát), a helyi népfőiskolának az ifjusági munkára gyakorolt lendítő hatása (Sajóecseg), a fokozódó érdeklődés és ígeszomj (Dédes-Bántapolcsány, Szendrőlád). — Megemlítésreméltó bajok voltak: csak két köznapjai voltak a fiuknak, leányoknak, korai bányába járás, vasárnapi munka, saját otthon hiánya, érdeklődés-, vágyakozás hiánya, világias szellem elharapódzása.

III. Leánymunka. A 12—21 éves leányok száma: 2332. 1120 leány tartozott leánykörbe és leányegyletbe. 22 a-, 1 t-, 2 l.-e-ből leánykört, 4 a-, 1 l.-e-ből leányegyletet, 11 a-, 2 t.-e-ből mind a kettőt, 1 a.-e.-ből konfirmáltak egyletét jelentenek. Ezekben az újtestamentum főleg az evangéliumok, a Belmissziói Utmutató alapján bibliai eszmecserét, bibliamagyarázatot tartottak. *Mikos Lajos*: Leányarcok a Bibliában c. könyvét is felhasználták. Tanították a leányokat kézimunkára (hímzésre, varrásra) (Felsőnyárád, Mályinka, Sajókaza, Sajólászlófalva), gyorsírás német nyelvi, himzőtanfolyam volt Ózdon; tanfolyam működött még: háziipari, himző Szakácsiban, háztartási Sajókazincon, szövő Varbón, háztartási-gazdasági Bánhorvátton, a leánylevante egyesületben háztartási dolgokat tanultak Radostyánban, éneket, kézimunkát Alacsán és Sajóbabonyban. Az idegenbe ment háztartási alkalmazottakat 1 a-, 1 t.-e.-ban. az idegenből jötteket 12 a-, 1 t.-e.-ban gondozták. A konferenciákról az ifjusági munkával kapcsolatban szólottunk. A falusi élettől, mezei munkától való huzódózás még hála Istennek, csak szórványosan észlelhető. — Örvendetes jelenségekről így számolnak be: gyűjtöttek különböző célokra (Radostyán), katonák részére (Alacska, Dédes-Bántapolcsány), templomi felszerelésre (Nagyvisnyó), műkedvelői előadást mutattak be a fiukkal együtt és zászlót szenteltek (Szilvásvárad), műkedvelői előadásuk volt (Felsőnyárád), téli fonóesték a lelkésznő felügyelete mellett mentek végbe (Szakácsi), a borsodi- és berentei-, valamint a borsodi- és disznóshorvát leányok kölcsönösen meglátogatták egymást ünne-

pélyrendezés keretében. Bajokat nem emlegetnek, csupán egyik helyről panaszzolják a fiu- és leánymunka pangását, másokról pedig azt, hogy a leányok az ősi hagyományokhoz való visszatérésre figyelmeztetésért megsértődtek és a leánymunka elől elzárkóztak.

Nem mulaszthatom el, hogy *Király Lajosné* leányának, *Évának* Szilvásváradon a leányok, *Hubay Konrádnénak* pedig Nekézsenyben az asszonyok és leányok között vezetett bibliaköri munkáját fel ne említsem. Isten áldása kísérje őket.

IV. **Általános missziói munka.** *Felnőttek* számára bibliakör, biblióra volt 12 a -, 1 l.-e -ban, főleg asszonyok vettek ezeken részt. *Király Lajosné* intelligens asszonyok közt Szilvásváradon, *Hubay Konrádné* Nekézsenyben asszonyok közt végzett ilyen munkát. 10 a.-, 1 l.-e.-ban hirdették háznál az ígét. 39 helyről 891 családlátogatást jelentenek, 2 lekipásztor minden családnak, 2 a családok felének meglátogatását közli Rsdostyánban a lekipásztor a presbiterekkel együtt látogatott és a presbitereknél házi istentiszteletet tartott. A vallásos estéken a szolgálat nagyobb része (ima, igehirdetés, előadás, felolvasás) a lekipásztor vállán volt.

Irattejesztés csaknem mindenütt volt. 328 biblia, 255 énekeskönyv, 2048 szeretetszövetségi naptár, 237 Magyar Presbiter, 499 Ref. Híradó, 143 Ref. Jövő, 48 Ref. Ifjuság, 34 Hajnal, továbbá Népbarát füzetek, Ref. Híradó naptárak, Ker. Tanítások, imakönyvek, traktátusok terjesztését jelentik. Ez azonban nem pontos közlés, mert nem mindenki írja be a számadatokat.

A *szeretetmunkát* illetően rendszeres szegénygondozás történt 4 e.-ban, árvaház 1 t.-e.-ban van. Ennek támogatását, részére természetbeni adományok gyűjtését tekintjük kötelességünknek, mert a mai nehéz beszerzési viszonyok közt így tesszük lehetővé a nyomári árvaház zavartalan működését. Szeretetmunkára szegénysegélyezésre Ózd 2400, Szilvásvárad 980, Radostyán 150 P-t fordított, Borsodon pedig sorkosztot adtak egy elhagyatott leánynak. A segélyezés pénzértéke különben egyházmegyénkben 5228·10 P-t tett ki.

Előzetes missziói munkaterv 21 a.-, 2 t.-e.-ban volt, szektamozgalmat 13 a.-, 2 t.-, 1 l.-e.-ban észleltek. 93 baptista, 32 Jehovatanu, 4 bibliakutató, 1 szabadkeresztyén van a tudósítások szerint. Kálvin szöv. 2, Bethánia 2, C. E. szöv. 1 helyen volt. Egyházi énekkar 31 a.-, 1 t.-, 1 l.-e.-ban működött.

Urvacsorával élt egy alkalommal átlagban a gyülekezeti tagok 29%-a. Évi perselypénz 3695·26 P, áttérők száma 1941-ben 48,

kitérőké 20, vegyes házasságkötés történt 130 esetben, reverzálást javunkra 69-en, kárunkra 51-en adtak.

Örömmel jelentem, hogy 1942. június 7-én Sajóközán presbiteri konferenciát tartottunk, melyen 13 e.-ből és 1 szórványból 101 presbiter, 41 vidéki egyháztag jelent meg a helybelieken kívül. *Tóth János*, esperes, *Fodor Lajos*, perkupai lelkipásztor, ORPSz. kiküldött, *Svingor Jenő*, egyházkerületi missziói előadó, *Kövér Pál*, *Molnár Pál* és *Varga Imre*, lelkipásztorok, *Bazsó Margit*, és *Palcsó Dezső*, tanítók, **Hécei Ferenc*, egyházmegyei aljegyző, *Tóth Kiss András* és *Sallai Elek*, gondnokok működtek közre.

V. **Általános beszámolók.** *Balajt* a bibliai iskolai munkát tapasztalja leghálásabbnak, de az ifjúsági- és leányegyleti összejövetelek is kellően látogatottak. A missziói munka akadályául alkalmas helyiség hiányát, a világító- és fűtőanyag szűkös voltát említi fel. Külön bibliai óráktól és házi istentiszteletektől különösen az egyház komolyabb tagjai ezidőszerint még idegenkednek, mivel azokban szektás szokások követését látják. *Berentén* az egyházköztség külső fejlődését az indokolatlanul magas iskolafenntartási teher akadályozza. A Vkm. késlekedik ezt orvosolni. A belső fejlődés azért nem teljesen kielégítő, mert a bibliát még aránylag kevesen olvassák. Ezért hiányzik magukat jó ref.-nak tartó embe- reknél is a türelem, megbocsátás, békességre igyekezés, a leányoknál a templomi üldőhelyet illetőleg, a versengés elkerülése. Sajnos, ez s általában a székrendszer sokféle átka gyűlekezeteinknek. Egyébként a missziói s. lelkész a külső- és belső építésben fáradhatatlan. *Dédes-Bántapolcsány* legnagyobb érdeklődést a vasárnapi iskolásoknál tapasztalt, de az ifjúságé is fokozódott, noha a bányamunka és kereseti lehetőségek akadályozták őket az összejövetel látogatásában. Keserűen panaszolja, hogy a korcsmák vasárnap és ünnepnap még istentisztelet alatt is nyitva vannak. *Disznóshorvát*on még él az adakozás lelke. Orgonacsinnáltatás után most iskolát építenek a gyülekezet 13.000 P hozzájárulásával, mindazáltal kevés az imádkozó szív, sok a szokás-vallásosság. A hétköznapi istentiszteletek megszűntek, nincs vonzóerejük, az ígehallgatás nem elégti ki az egyháztagokat. *Kondóra* a 4 szénbánya vonzása folytán nagyon sok ember telepedik le, sajnos, aránytalanul többen más-vallásuak, még románok is. A lelkipásztor már kérte a Szeretetszövetséget, sokgyermekes ref. vallású családok odatelepitésére, de eddig eredménytelenül. Most az egyházmegyei közgyűlést kéri ugyanerre. *Martonyi* megemlíti, hogy még nagy dologidőben is

népes a templom, az ifjúság köznap estén is csaknem teljes számban látogatja a templomot. *Nagyvisnyó* örömmel jelenti, hogy a napközi otthon vezetőjéül végre ref. leányt állítottak, ki éneket, vallásos verseket tanít. A leányok jó munkát végeznek, önkéntes gyűjtéssel 218 P-t gyűjtöttek urasztali terítőre és papszékefeletti drapériára. A fiumunka kevés sikerű. A leventeegyesületbe bekapcsolódástól jót remélnek, noha egyes leventevezetők távol vannak az evangyéliumi keresztyénségtől. Ezeket szeretnék kicseréltetni. A felnőttek bibliaköre nem sikerült, annál jobb hatása észlelhető a lelkipásztor által végzett bajtársi szolgálatnak a lelki életre, templomlátogatásra vonatkozólag. A Jehova tanui internálás és egy szektás halálakor alkalmazott erélyes rendszabályok (drága temetőhely; ének, beszéd, harangszó nélküli temetés) ellenére tovább dolgoznak. *Parasznyán* az asszonyok bibliaköréi, leányok összejövetelei elég látogatottak, ellenben a fiukra rossz hatást tesz a felnőtt férfiak korcsmázása, vasárnap délutáni nagy kuglizása. Az agyonhajszolt bányászoknak alig van pihenő napja. Elkerülik a templomot. Fájdalom, a földmives nép is hatásuk alá kerül. Fuvározna, sertést ölnek már sokan vasárnap is. *Sajóecsegen* a járvány miatt nem volt vasárnapi iskola, de annál lendületesebben ment az ifjúsági munka. Jó hatást tett erre a 3 hetes népfőiskolai tanfolyam. A népfőiskola nyomában alakult meg a gazdakör, melynek vezetését a lelkipásztor a lelkéhez hozzáférhetése céljából vállalta. Az asszonyok bibliaköréjét is megtartották, csak a leánymunka pangott, amiért a lelkipásztor az ifjak felolvasásai útján fel akarta rázni az ujmódi urizálásból és a népi hagyományok megbecsülésére figyelmeztette őket. *Sajókazán* a fiúk és leányok által rendezett műkedvelői előadás (*Zilahy Lajos: Süt a nap*) jövedelméből (= 320 P) urasztali- és szószékterítőt vettek. A templomtorony javításra még utólag 900 P gyűlt itt össze. *Sajókápolna* a presbitérium jóindulatu támogatását jegyzi meg. Egyik munkaágban sincs elnéptelenedés. Persze itt sem hajlandó mindenki az Ige hatása alá helyezkedni. *Varbó* az asszonyok bibliakörét tapasztalta a legerősebbnek és legállandóbbnak, az ifjúságit már ingadozóbb tendenciájúnak. A fonóestékkal összekötött istentiszteletek is áldásosnak bizonyultak. Meghívták ezekre a lelkészt, de maguk közt is énekelnek, bibliát olvasnak ezeken az estéken. Magasabb parancsnoksághoz panasz-előterjesztést tesz a lelkipásztor a bevezetésben már jelzett leventeügyben. A szövő-tanfolyam szépen sikerült. A baptisták terjeszkedése megállt. A templomot csak nagy lakodalom és nagy násznép esetén

akarják igénybevenni esketéskor, keresztelésnél majdnem soha. Erélyes intézkedéssel a templomi keresztelést bevezették, az esketésnél még nincs meg a kívánatos eredmény.

VI. Tanyagondozás. 3 a.- és 1 t.-e. küldött be mind-össze jelentést a tanyák lelkigondozásáról. Hivek száma 119. 3 e. jelzi a politikai községek 7900 kat. h.-as területét, Tanyai templom vagy gyülekezeli ház nincs. Istentiszteletet és összejevetelt magánházaknál tartanak vagy bejárnak a hivek az anyaegyházközség templomába. Az elemi iskolások hitoktatásra bejárnak az anyaegyházközség iskolájába, vagy a lelkipásztorhoz. A konfirmandusok szintén, Boldva tanyáin a lelkipásztor látogatása alkalmával adott vallásos iratokat, Hangács tanyáin a lelkipásztor szintén így járt el. ezenkívül az elemi iskolások és konfirmandusok utján kapnak traktátusokat, Szeretetszövetségi Naptárt, vagy Magyar Reformátusok Naptárát, Ref. Híradót, bibliát, énekeskönyvet. Hangács egyházközsége a lelkipásztor szekérfuvarját megéri, de a birtokosok és bérlők is adnak évenként 1—1 ingyenfogatot. Ez az egyházközség 6 istentiszteletet jelent. A 83/1938. sz. konventi határozatban elrendelt helyzetterkép elkészültet 13 e. jelenti.

VII. Szórványgondozás. 10 a.-e., 1 missziói központ jelent 40 szórványt, melynek lélekszáma 3664, az a.-e.-tól távolsága 1—25 km. — A lelkigondozást a lelkipásztorok, s.- és missziói s. lelkészek hetenként, kéthetenként, havonként tartott vagy évi 1—2 istentiszteletet, család- és beteglátogatással oldották meg. Sajóvárkonyban helyben lakik a s. lelkész. Sajósenyén a diakonisszák segítettek. A hitoktatást lelkipásztorok, s.- és missziói s. lelkészek, tanítók végezték kéthetenként 1-szer, hetenként 1—2-szer. A konfirmációi oktatást ugyanazok teljesítették, a közelebb lakók bejártak az a.-e.-ba. Terjesztettek és kiosztottak énekeskönyvet, Örömmüzenetet, Ref. Híradót, Ref. Jövőt, traktátusokat, 271-szer Szeretetszövetségi Naptárt. Mivel a számot nem mindenki közli, így több naptár fogyott el, — A kiszállás gyalogszerrel, biciklin, kocsin, gépkocsin, vasuton és iparvasuton történt. Néhol segítettek a társulatok egyébként saját költségen szálltak ki. A lelkipásztorok, s.-, missziói s. lelkészek, palástos legátus 550 látogatását említik. Azonban ennél — a jelentésekből kiteszöveg — jóval több látogatás volt. — Istentiszteletet 16 helyen 268-at tartottak, urvacsorát 11 helyen 39-szer osztottak. Hozzánk tért 7, tőlünk kitért 6, reverzális javunkra 10, kárunkra 13. Családok száma 766 tanköteleseké 645, konfirmandusoké 58. — Vallássérelmet nem emlitenek. A lelki-

gondozás és hitoktatás akadályaiul a berentei missziói s. lelkész a szórvány nehéz megközelíthetőségét hozza fel, míg a meszesi lelkész azt, hogy cselédlakásban kell vallást tanítani. Magam is ott tanítok Borsodszirákon. — A 83/1938 sz. konventi határozatban elrendelt nyilvántartás elkészültét 30 szórványról írják. — A szórványok gondozására fordítottak az a.-e. pénztárából 765 30, a szórványok tagjainak járulékából 246, egyházmegyei (kerületi, konventi) missziói segélyből 220, társulati segélyből 1600, egyéb forrásból 2, összesen 2833 30 P-t. A szórványok hivei 8765 P adót fizettek.

A felsőnyárádi lelkipásztor az eredményes munka érdekében kívánatosnak tartja missziói s. lelkészi állásnak Felsőnyárádon megszervezését.

Javaslatok. Missziói bizottságunk egyházmegyei közgyűlésnek javasolja:

1. Berentén és Szendrőládon ref. ifjúsági és leányegyesületi konferenciák, Borsodon presbiteri konferencia tartásának elrendelését;

2. a lelkipásztoroknak és tanítóknak a leventegyeseleti munkába és a bajtársi szolgálatba a ref. ifjúsági egyesületi munka szellemében való bekapcsolódásra felhívását;

3. a körzetgazdai intézmény megszüntetését — arra való tekintettel, hogy a munkaidőszak közepén az egyházlátogatók ugyis kötelesek a vasárnapi iskolai-, ifjúsági- és leánymunka ellenőrzésére, — e helyett a jól bevált lelkészi köröknek mindenütt és haladéktalan megindítását s ezek keretében arra kiváltképpen alkalms körbeli lelkipásztorok által vasárnapi iskolai ifjúsági- és leányegyleti bibliai eszmecserek vezetését;

4. a nyomári árvaház támogatása céljából minden egyházközségnek természetbeni gyűjtésre elkötelezését, illetve az erre vonatkozó 1939. évi őszi egyházmegyei közgyűlés 7/d) pontja alatti határozatnak oly értelmű módosítását, mely szerint a legalább 1 q buzaértékű termés vagy ennek megfelelő pénzüsszeg gyűjtése történjék — az évi akár egyszeri, akár kétszeri gyűjtéssel — lehetőség szerint terményben (liszt, krumpli, bab, tengeri, árpa, tojás, gyümölcs, zöldségfélék stb) s ne pénzben eszközöltessék. S ez a természetbeni adomány közvetlenül a nyomári árvaháznak küldessék el. Vonatkozik ez elsősorban a közelebbi egyházközségekre, honnan alkalmi fuvarral is el lehet azt szállítani;

5. tegyen lépéseket sok gyermekes ref. családoknak Kondóra letelepitésére vonatkozólag.

Egyházmegyei közgyűlés a kimerítő missziói jelentést elfogadja, a javaslatokat határozati erőre emeli.

14. *Svingor Jenő*, lelkészi tanácsbíró indítványozza, hogy — mivel a mostani súlyos megpróbáltatásokkal teljes időnkben nagy szükség van arra, hogy nagyobb felkészültséggel végezzük gyülekezeteink körében azt a lelki munkát, amelynek hatásaként hiveink is több tápot nyerhetnek a hitben való megállásra, sőt gyarapodásra, — tartsunk úgy a lelkipásztorok, mint a tanítók részére együttes evangélizációs csendes napot.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja a javasolt evangélizációs csendes nap tartását azzal, hogy azon minden gyülekezet lelkipásztora és tanítója tartozik megjelenni.

15. *Józsa István*, missziói s. lelkész betérjeszti a berentei missziói körzetben (Berente, Herbolya, Kurityán-falu. Kurityán-telep, Jákfalva, Mucsony, Szuhakálló) 1941. július 1-től 1942. június 30-ig végzett munkájáról szóló jelentését. E szerint Berentén a külső építésen kívül templomi szolgálatot teljesített, vas. iskolai ifjúsági összejevetelt vezetett, vallásos estét, házi istentiszteleteket tartott.

Ugy Berentén, mint a szórványokban családokat látogatott (közel minden családot legalább egyszer az éven), iratokat terjesztett Ref. Jövőt 6, Ref. Híradót 21, Szeretetszöv.-i naptárt 120 példányban. Traktátusokat, tömbnaptár lapokat osztogatott. Istentiszteletet tartott Kurityán-faluban 3, Kurityán-telepen 1 alkalommal és egy vallásos estét. A Kurityán-telepi és állami iskolában szeptember 17-én, de Herbolyán csak november 21-én, a kurityáni ág. ev. iskolában pedig febr. 4-től (májú 6-ig) kezdhette meg a rendszeres vallásoktatást, mivel a tanítás ekkor kezdődött meg tanítóhiány következtében. Addig a gyermekek csak szórványosan gyűltek össze. 79 növendéket hitoktatásban részesített, 15-öt pedig konfirmációi előkészítésben, köztük elmaradt konfirmandusokat is az Örömhírnek minden szórványban 1-1 előfizetője volt (Berentén 8). Betegsége csak egy ízben gátolta munkájában 19 napig, t. i. 1942. január 16-án 30 fokos hidegben igyekezve Herbolyára, megfagytak a fülei.

Egyházmegyei közgyűlés *Józsa Istvánnak* fáradhatatlan, lelkiismeretes, egészségét nem kiméld, eredményes munkájáért elismerését nyilvánítja. Örömet fejezi ki a missziói s. lelkész azon tapasztalata felett, mely szerint a szórványhívek szívét jóleső érzés tölti be annak láttára,

hogy az egyházmegye ilyen messzemenő gondoskodásban részesíti és az elkallódástól megmenteni igyekszik őket.

16. *Várady József*, tanügyi bizottsági elnök az alábbiakban terjeszti elő jelentését:

Nagyitszeletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Isten jóvoltából ismét elsuhan felettünk egy iskolai esztendő ebben a nagy világégésben, anélkül, hogy tanügyünkre említésre méltó kárt hozott volna. A haza szolgálatára, többkevesebb időre ismét elszólitatott néhány tanítótársunk, de a nagy többség polgári foglalkozásában meghagyatott. A hadak utjának fontosságával ugylátszik lépést tart a nemzetnevelés fontossága is. A népoktatás fejlesztését célzó, nagy áldozatokkal tető alá hozott törvény a nyolcosztályos elemi oktatás felállításával új helyzet elé állította egyetemes egyházunkat s új kötelességeket rótt reánk is. Ennek következtében a régi látogatási rendszer elvesztette jelentőségét, mert a látogatás eddigi megszokot idejét megelőzően, már a felsőtagozatok bezárták a tanévüket s így azok tanítási eredményét már most sem állt módjában a látogatásnak ellenőrizni. Ez a jövőben még fokozottabban érvényesül, mivel egyre több és több iskola kényszerül áttérni a felsőtagozat beállítására. Éppen ezért a tanügyi bizottság feltétlen szükségét látja annak, hogy az egyházmegye a következő iskolai évtől kezdve léptesse életbe a Konvent által szabályrendeletben lefektetett szakfelügyelői szolgálatot. Gyakorlati megvalósítása szempontjából ennek lényege az, hogy 15—20 osztatlan iskolákból álló körzetekre osztja az egyházmegyét s ezekben a körzetekben a tanulmányi felügyeletet az egyházmegyei népiskolai felügyelők látják el. Ezekül gyakorlati pedagógusok, elsősorban tanítók, továbbá pedagógiában gyakorlatilag is jártos lelkipásztorok alkalmazhatók, akik a népiskolát gyakorlatból is ismerik. Ez a megbízatás 6 évre szól, de megújítható. Megbízott saját munkakörét is köteles ellátni megbízatása alatt is, iskolalátogatásai alkalmával legfeljebb 20 napi szabadságot kaphat. Ha a helyettesítés költséget okoz, erről az egyházmegye gondoskodik. Felügyelő saját iskoláját nem ellenőrizheti. Hivatalos látogatása alkalmával az egyházmegye pénztárából utiköltésg megtérítésben és az egyházmegyei szabályrendeletben megállapított pótdíjban, vagy átalányban részesül, ezeket az ösz-

szegeket azonban az egyházmegye megtéríttetheti a látogatást szenvedő egyházközségekkel. Elnyit az új szabályrendeletéről, mely részletességgel közölve van az Egyetemes Konvent 1941. évi jegyzőkönyvében.

A múlt évi iskolalátogatás 1942. május 26. június 13. között az alábbi beosztásban ment végbe: 1. a szilvásváradai körbe: *Kőrössi István* és *Kiss Gyula*, 2. az edelényi körbe: *Molnár Pál* és *Nagy Béla*, 3. a boldvai körbe: *Salamon Gyula* és *Veress Elek*, 4. a vadnai körbe: *Várady József* és *Urbán József*, 5. a szentpéteri körbe: *Nagy Lajos* és *Gööz Pál*, 6. a sajkókazai körbe: *Szabó Lajos* és *Szücs Lajos*, 7. a szendrői körbe: *Keresztury József* és *Vozáry Elemér*, 8. a kápolnai körbe: *Bodnár László* és *Palcsó Dezső*.

A fenti beosztás annyiban változott, hogy *Nagy Lajos* helyett, aki ez évre felmentését kérte a látogatás alól, én végeztem a munkát a szentpéteri körben.

A látogató urakat felkértem arra, hogy különös gondot fordítsanak a valláserkölesi és hazafias nevelésre, valamint az énektanítás mennyiségére és milyenségére. Kértem, hogy ahol szükséges, utasítsák a tanítókat a maguk összeállította, képekből kartonra ragasztott, falra függeszthető, korszerű szemléltető táblák készítésére és használatára. Kértem őket az iskolák külső rendjének szigorú ellenőrzésére, szem előtt tartva az egészségvédelmet: u. m. padlók portalanítása, ivóvíz ellátása, illemhelyek, udvarok tisztasága.

Év elején a Pataki lapokban felhívást intéztem az iskolaszéki elnökökhöz a beíratási díjak elszámolására, gondolván arra, hogy az esperesi hivatalon keresztül egy kimutatásban egyszerre közöljük azt a tanfelügyelőséggel, másodpéldánya pedig birtokunkban marad, de az egyházaknak csak 50%-a tett eleget e felhívásnak.

A hozzám beérkezett jelentésekből (2 látogató külön jelentést nem adott) megnyugtató jelentés tárul elénk iskoláink munkásságáról. A tanulmányi eredmény a múlt évi szinten mozgott. A tanerők részben, vagy egészbeni akadályoztatása nem jelentette a tanítás szüneteltetését, mert ilyen helyeken a lelkészek mindenütt a hiány pótlására törekedtek.

A vallás- és énektanítás mindenütt lelkiismeretesen folyt. Megemlítendő azonban Disznóshorvát, ahol a bevonult tanító osztályaiban elégséges volt az eredmény és a bánfalvai községi

iskola III—IV. osztálya, ahol a községi tanító kelletlenül tanította azt és így ott is elégséges az eredmény, ez bizony hittanból nem elég. Bánfalván különben tisztázandó, hogy az I—II. oszt. kívül, ahol a hittantanítást kitünő eredménnyel a lelkész végzi, a többi osztályokban kinek a tiszte a vallásoktatás, mivel a lelkész azt erősíti, hogy az jegyzőkönyvben lefektetett kántori kötelesség, a kántor pedig — aki pedig egyben községi tanító is, — ezt tagadásba veszi.

Katonai szolgálatot teljesítettek több-kevesebb ideig: a boldvai, szalonnai, disznóshorváti, mályinkai, szendrői, nekézsényi, nagyvisnyói, kondói ózdi, tanítók, huzamosabb ideg beteg volt a velezdi tanító. A sajószentpéteri iskolában a tanítás az év utolsó 2 hónapjában katonai beszállásolás miatt szünetelt.

Abodon egész évben nem volt tanítás tanítóhiány miatt, a hittant azonban a meszesi lelkész rendesen tanította. Meszesi lelkész annak a véleményének adott kifejezést, hogy a jövőben az anyagi megterhelés mellőzése végett a nyári körlátogatás munkáját is az egyházlátogatóság végezze el. A rakacaszendi lelkész nem válaszolt körlátogató ama felhívására, hogy vannak-e vizsgálatra előállítható ref. tanköteles gyermekei s mivel a bizottság oda nem szállt ki, így az ottani eredmény ismeretlen.

Sajókazinc teljes egészében tataroztatta az iskolaépületét. Berentén új tanítói lakás épült.

A disznóshorváti iskola egészségtelen volta miatt még mindig hatósági tilalom alatt áll.

A jegyzőkönyvek törzskönyvi adatai hiányoznak Rudabányáról, Felsőkelecsényből és Dövényből.

Kápolnárról, Radostyánról, Parasznyáról felvett jegyzőkönyvek 3-ik oldala üres.

Igen sok helyen könnyen pótolható hiányok vannak, melyek helyrehozása halmozás miatt csak a javaslatba vétettek föl.

Statisztikai adatok: Kitünő minősítést nyert 23 tanerő, jelest 15, jót 19, elégségest 2, elégtelen nincs. Bevonulás, beszállásolás, vagy betegség miatt nem volt minősíthető: a szalonnai, a szendrői I, a disznóshorváti, kondói, szentpéteri, velezdi és az ózd-várkonyi I. Idegen iskolák hittantanításának minősítése a következő: kitünő 4, jeles 1, jó 4, elégséges 2.

Az egyházmegye lélekszáma: 37.265. Az 54 egyházközség közül 44 tart fenn az összes ref. tanköteleseket befogadó iskolát, 5 részben befogadó iskolát, 5 pedig nem tart fenn iskolát.

A mindennapos iskolák száma 49, az általános ismétlő 41, gazdasági ismétlő pedig 3. A mindennapi iskolák közül 44 tanteremben van 60-on alul a tanulók száma, 17-ben 60—80 között, 6 tanteremben 80—100 között. 54 iskolaépületben van 67 tanterem, ezek közül csak 10 nem megfelelő. 5 tanterem teljes felszerelésű, ellenben 59 hiányos. Tanítói lakások száma: 58.

Tanítók statisztikája: 51 férfitanító mellett 16 tanítónő működik, azonkívül egy lelkésztanító, akik mind fiukat és leányokat vegyesen tanítanak. Alkalmazásuk szerint 58 rendes, 10 helyettes, ezek közül csak egynek nincs oklevele (Nagyvisnyó). Két osztályt tanított 1, három osztályt 1, hat osztályt 35, hét osztályt 29, nyolc osztályt 3.

A 6—14 éves ref. tankötelesek száma 4768 volt. Ebből fiu 3395, leány 2373. Ref. felekezeti iskolába járt 1726 fiu, 1733 leány, összesen 3459. Év közben kimaradt, vagy meghalt: 54 fi, 45 leány, összesen: 99. Másfelekezeti iskolába járt: 77 fi, 57 leány, összesen: 134. Állami vagy községi iskolába járt 561 fi, 558 leány, összesen: 1119. Ref. felekezeti iskolába járt 385 másvallásu gyermek. A nem református iskolába járó gyermekek vallásoktatásáról egyházi forrásból 988 pengő, más forrásból 4094 P, összesen 5083 pengő értékben történt gondoskodás. A 35.174 mulasztott félnapok közül 4949 félnap igazolatlan.

A továbbképzős ref. tankötelesek száma: 630 fiu, 653 leány, összesen: 1284. Ezek közül másjellegű iskolába járt: 146 fiu, 141 leány, összesen: 287. Az ismétlősök közül 221 fiu, 249 leány, összesen: 470 konfirmált. Az ismétlősiskolákban a 7285 mulasztott félnapok közül 1476 az igazolatlan.

A tanév tartama a mindennapos iskolákban az alsótagozatban 45 iskolában 10 hónapig, 2 iskolában 9 hónapig, 2 iskolában 8 hónapig, a felsőtagozatban 7 iskolában 6 hónapig, 3 iskolában 8 hónapig, az ismétlőiskolákban 10 helyen 10 hónapig, 4 helyen 9 hónapig, 21 helyen 8 hónapig, 11 helyen 6 hónapig tartott.

Ifjusági könyvtár van 42 helyen, tanítói pedig 40 helyen.

A református népoktatás fenntartására a lefolyt iskolai évben egyházi forrásból 88.768 57 P, államsegélyből 146 817 61 P, községi, vagy más alapból 8444 58 P, összesen: 244.030 76 P fordított. Ez az összeg 71.994 86 P-vel magasabb a múlt évinél.

A beíratási díjakból 2239 pengő folyt be, melyből 1129 12 P befizettetett az internátusi alapra, míg a többi segély, ifjusági, tanítói könyvtár gyarapítására és szaklapok előfizetésére lett fordítva.

Ezekben kívántam jelenteni a kebelbeli egyházak iskoláinak helyzetét és állapotát, tisztelettel kérve jelentésem elfogadását.

Várady József
tanügyi bizottsági elnök.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottsági elnöknek az iskolákról tett jelentését jóváhagyólag veszi tudomásul.

17. A tanügyi bizottsági elnök jelentésével kapcsolatban — az egyházmegyei tanügyi bizottság betervezett javaslatai alapján, — egyházmegyei közgyűlés a következő határozatokat hozza:

a) Köszönetét fejezi ki a kitünő eredményt felmutató tanerőknek, hitoktatóknak, valamint a katonai szolgálatra bevonult, vagy betegség miatt akadályozott tanítók helyett önként munkát vállalt lelképászoroknak, továbbá a ref. éneket tanító állami, vagy községi tanítóknak, többek között *Azari Béla*, dédesi állami iskola új tanítójának.

b) Utasítja a megállapított hiányok azonnali pótlására a következő egyházakat, illetve tanítókat: Szuhogy iskola padlóját javíttassa ki; Szalonna az iskolába új kályhát állíttasson, a padlózatot, padokat fokozatosan cseréljék ki, ajtót, ablakot ujíttassa meg. Szendrőlád több gondot fordítson az iskola tisztántartására, táblát készíttessen, szemléltető eszközöket szerezzen be; Ládbesenyő szabványos naplókát vásároljon, a mulasztási naplókát tanító vezesse; Borsod az iskola padlóját portalanítsa; Finke a szükséges térképeket, himnusztablát szerezze be; Balajt szertárszekrényt állítson be; Barcika renováltassa meg iskolája omladozó falát; Rudabánya, Felsőkelecsény, Dövény tegye használhatóvá az iskolai falitáblákat; Szilvásvárad cimert, Mályinka számológépet, táblát, Tardona métermértékeket és táblát vegyen. A hegymegi tanító szerezze be és vezettesse az előirt füzeteket; a szuhogyi- és a laki alsóbbosztályok tanítója készítse el és az espereshez terjessze be tanmenetét.

c) A rakacaszendi lelkészt felszólítja jelentéstételre, miért nem válaszolt az iskolalátogatók ama felhívására: vannak-e vizsgálatra előállítható ref. tankötelesei?

d) A bánfalvai egyház presbitériumát utasítja az iskola átszervezése alkalmával felvett jegyzőkönyv és a kántori díjlevél betérjesztésére, annak megállapítása végett, hogy köteles-e a tanító végezni a községi iskola felsőbbosztályában a vallástanítást.

e) Kimondja egyházmegyei közgyűlés, hogy a régi iskolalátogatást megszünteti s helyette az Egyetemes Konvent 234/941. sz. határozatában megállapított felügyeleti rendszert lépteti életbe. E célból az egyházmegyét 6 körzetre osztja s egyházmegyei népiskolai felügyelőkül 6 kitűnő minőségű tanítót nevez ki, kik az említett szabályzatban lefektetett elvek szerint végzik teendőiket. Egyházmegyei népiskolai felügyelőkül megválasztja: *Gőöz Pál*, vadnai-, *Urbán József*, bántapolcsányi igazgatókat, *Nagy Béla*, disznóshorváti-, *Szücs Lajos*, felsőnyárádi-, *Béky Miklós*, edelényi- és *Földesi László*, hangácsi tanítókat.

Napi díjaikat iskolánként 5 pengőben (3 tanítós iskolánál 6 pengőben) állapítja meg, melynek összegét az egyházmegyei pénztár utalja ki számukra. Az egyes egyházak fuvarát és egyszerű ellátást biztosítanak.

Ujból megalakítja a tanügyi bizottságot. Elnökéül megválasztja *Várady József*, lelkészt, tanügyi előadójává *Gőöz Pál*, igazgató-tanítót. Hivatalból tagjai lesznek az esperes, a gondnok és a felügyelők. Lelkészi tagokul megválasztja *Bodnár László*, *Dabóczy István*, *Kövér Pál*, *Orbán József*, lelkészeket, világi tagokul pedig *Héczey Ferenc*, vadnai jegyzőt és *Istók László*, disznóshorváti községi iskolai igazgatót.

Az esetben, ha az iskolák négyévenkénti meglátogatását nem az esperes, hanem a tanügyi bizottsági elnök végzi, úgy a meglátogatott iskolák után ő is részesül a felügyelők díjazásában.

Utasítja a tanügyi bizottságot, hogy a Felügyeleti Szabályzatban nem érintett részletkérdésekben tervezetet készítsen s jóváhagyás céljából terjessze be.

f) Elismerésével jutalmazza a körlátogatói tisztüket hűséggel ellátó eddigi iskolalátogatókat: *Kőrössy István*,

Molnár Pál, Salamon Gyula, Várady József, Nagy Lajos, Szabó Lajos, Keresztury József, Bodnár László, lelkészeket, Kiss Gyula, Urbán József, Palcsó Dezső, Gööz Pál, Vozáry Elemér, Nagy Béla, Veres Elek, Szücs Lajos, tanítókat.

18. *Orbán József*, vallásoktatási előadó az egyházmegye gyülekezeteiben és szórvényaiban a nem református iskolákban végzett vallástanításról és vallásos nevelésről a következő jelentést terjeszti be:

Egyházmegyénk területén összesen 11 gyülekezetben és szórvényközpontban végez 13 lelkész és segédlelkész a nem református iskolákban vallástanítást. Ezek a gyülekezetek és szórvényközpontok a következők: Ózd, Sajószentpéter, Sajókazinc, Disznóshorvát, Rudabánya, Dédes, Berente, Meszes, Szakácsi és Sajósenye.

Beérkezett összesen 12 darab törzskönyvi lap, a sajószentpéteri hitoktatólelkész katonai szolgálata miatt nem küldte be törzskönyvi lapját. A törzskönyvi lapok helyesen vannak kitöltve. Haladási napló mindenütt vezetve. A tankönyvek a Konvent által előírtak. Jelentésük arról tanuskodik, hogy a hitoktatók tudatában vannak munkájuk fontosságának. Olyan gyermekekkel kell az Ige üzenetét és egyházunk tiszta tanításait megértetniük és befogadtatniuk, akik nem református iskolákban járván, jobban ki vannak téve gyermekkortól fogva idegen szellemiség befolyásának. Jelentésükből kitűnik, hogy a tananyag mellett keresztyén személyiségük a legfontosabb hatóerő. Az énektanításra sok gond fordítatik, mivel a szórvény számára legnagyobb erő az énektanulás.

! Azt mondhatnánk, hogy a nem ref. iskolákban tanított vallástanítás a missziói munkával van kapcsolatban. A confirmációi oktatást a VII. és VIII. osztályokban végzik a vallástanítók.

Orbán József
vallásoktatási előadó.

Egyházmegyei közgyűlés a vallásoktatói előadó jelentését tudomásul veszi.

19. Olvassatik az egyházmegyei lelkészértekezlet 1942. évi június hó 23-án tartott gyűléséről szóló jelentés. A *Tóth Pál Zoltán*, szendrőládi lelképásztor által vezetett áhitat után, *Gyűlvérszi István*, értekezleti elnök mondott megnyitó beszédet. Majd *Tóth János*, esperes az evangélizáció formáiról tartott irányító előadást, *Dabóczy István*, nagybarcai lelképásztor elődje néhai *Pozsga József* felett tartott nekrológot. *Svingor Jenő* és *Bodnár László*, lelképásztorok „A református egyház és az evangélizáció” címen értekeztek. *Pólya Ferenc*, szakácsii lelképásztor pedig „Mit várunk az új énekeskönyvtől” címen tartott előadást. *Várady József*, sajóvámosi lelképásztor azt fejtegette előadásában, hogy „Mit tegyünk a magunk erejéből egyházunk és a lelkészek anyagi helyzetének biztosítására?”

*Dr. Komjáthy Aladár*nak, ki az értekezleten nem jelenhetett meg, „A segédlelkészkedés a magyarországi református egyházban” című értekezését *Kövér Pál*, alelnök adta elő. *Kőrössy István*, a lelkészértekezlet pénztárnoka, az elmúlt évi számadást terjesztette elő, melyet a gyűlés jóváhagyva elfogadott.

Az értekezlet határozatot hozott arra nézve, hogy a vasárnapi iskolai munka egységesítése végett a *Tomay Dezső* könyvének kötelező használatát javasolja az egyházmegyei közgyűlésnek.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészértekezlet jelentését tudomásul veszi azzal, hogy a beterjesztett javaslatra vonatkozóan az esperesi jelentéssel kapcsolatban már határozatot hozott.

20. Az egyházmegyei pénztár felülvizsgálásáról a számvevőszék a következő jegyzőkönyvet terjeszti be:

Jegyzőkönyv.

Készült Boldván, 1942. június 6-án a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye számvevőszékének az egyházmegyei pénztár számadásának átvizsgálása alkalmából.

Jelen voltak: *Tóth János*, esperes, *Bónis Aladár*, e. m. gondnok, *Lenkey Gyula*, biz. tag, *Kőrössy István*, e. m. pénztárnok. A jegyzőkönyvet *Lenkey Gyula* vezeti.

1. Számvevőszék vizsgálat alá vette az egyházmegyei közigazgatási pénztár évi bevételeit és kiadásait. E végből gondosan megvizsgált minden tételt, számadási nyugtát és ellennyugtát. Mindent a legteljesebb rendben talált; a tételek megfelelő nyugtákkal igazoltak voltak. Megállapította, hogy

évi bevétel	.	33.470 P 21 f
évi kiadás	.	31.588 P 97 f
		<hr/>
pénztári maradvány		1881 P 24 f

azaz Ezernyolcszáznyolcvanegy pengő 24 fillér, mely összegből 1182 P 15 f az 1941. december 22-én kelt legutolsó postatakarékpénztári 16.814/80. sz. számlakivonat tanúsága szerint a m. kir. postatakarékpénztárban kezeltetik, 699 P 09 fill. pedig a pénztárban készpénzben hiánytalanul megvolt.

E vizsgálat eredménye alapján javasolja számvevőszék, hogy — a végzett munka elismerése mellett — a felmentvényt a pénztárnoknak adja meg és a számadást hagyja jóvá.

2. Számvevőszék ezalkalommal nem talált olyan ügyet, vagy intézkedést, melyet indítvány alakjában fel kellene terjeszteni az e. m. közgyűlésnek s ezért a jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott.

Kmf.

Bónis Aladár
e. m. gondnok.

Tóth János
esperes.

Lenkey Gyula
e. m. tanácsbíró, jkv. vezető.

Kőrössy István
e. m. pénztárnok.

Egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék jegyzőkönyvi jelentését jóváhagyólag elfogadja.

21. Az Orsz. Közalapi- és Lelkészi Nyugdíjintézet egyházmegyei pénzkézeli betérjeszti a következő jelentését:

Nagytszteletü Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint az országos közalap- és lelkeszi nyugdíjintézet egyházmegyei pénzkézeli az 1941. évre vonatkozó jelentésemet van szerencsém előterjeszteni.

I. Országos közalap.

A) Kirovás.

1. Hátrálék az 1940. évről	99 P 70 f
2. 1941. évi kirovás egyházmegyénk 34.571 lélekszáma után	2765 P 68 f
3. Késedelmi kamat	8 P 22 f
4. Reform. és Gusztáv A. perselypénz	56 P 20 f

Kirovás főösszege 2929 P 80 f

B) Bevételezés.

1. A lélekszám utáni kirovásból hátrálék és f. évi	2865 P 38 f
2. Késedelmi kamatokból és perselypénzekből	64 P 42 f

Bevételezés főösszege 2929 P 80 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

c) Hátrálék.

1. Az 1941. év végén hátrálék *nincs*.

II. Lelkeszi nyugdíjintézet.

A) Kirovás.

a) Az 1940. évről hátrálék.

1. Lelkeszek belépési járuléka, évi tagdíja	10 707 P 43 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	2438 P 02 f

Az 1940. évről hátrálék összesen 13.145 P 45 f

b) Az 1941. évi kirovás.

1. Lelkészek belépési járuléka és évi tagdíja	19.366 P 91 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	10.135 P 35 f
3. Pótelőírás és késedelmi kamatok	658 P 87 f
4. Virágvasárnapi perselypéNZ	39 P 40 f
Az 1941. évi kirovás összesen	30 200 P 53 f
Hozzáadva az 1940. évi hátrálék	13.145 P 45 f
Kirovás főösszege	43.345 P 98 f

B) Bevételezés.

1. Lelkészektől belépési járulék és évi tagdíj	18 986 P 16 f
2. Egyházaktól fenntartói járulék	9434 P 32 f
3. Késedelmi kamatokból	566 P 53 f
4. Virágvasárnapi perselypéNZ	39 P 40 f
Bevételezés fősszege	29.026 P 41 f

A Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

C) Hátrálék.

1. Lelkészek belépési járuléka és évi tagdíja	11.180 P 52 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	3139 P 05 f
Hátrálék főösszege	14.319 P 57 f

Mindkétrendbeli számadást, úgy az egyházmegyei, mint az Orsz. Végrehajtó Bizottság rendbenlévőnek találta s jóváhagyólag megerősítette

Mély tisztelettel maradtam a nagytiszteletű közgyűlésnek

Boldva, 1942. okt 1.

alázatos szolgálja

Kőrössy István

ref. lelkész,

közalapi és nyugdíjintézeti e. m. pénzkezelő.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett jelentést jóváhagyva elfogadja.

22. *Kőrössy István*, e. m. dékán az egyházmegye 1943-ik évi költségelőirányzatát terjeszti be:

Sor- szám	A) SZÜKSÉGLET	Összeg	
		pengő	fill.
1	Esperes fizetése az egyházmegye pénztárából	860	—
2	„ irodai átalánya	100	—
	Átvitel	960	—

Sor- szám	A) SZÜKSÉGLET	Összeg		
		pengő	fill.	
	Áthozat	960	—	
5	Egyházmegyei főjegyző (lelkészi) fizetése . . .	100	—	
4	„ aljegyző „ „ . . .	25	—	
5	„ ügyész „ „ . . .	100	—	
6	Dékán közalapi és nyugdíjint. pénzkezelő fizetése	360	—	
7	„ „ „ „ „ irodai átalánya	25	—	
8	Egyházmegyei 2 számvevő fizetése à 50 P . . .	100	—	
9	„ belmissziói előadó „	25	—	
10	„ 2 missziói s. lelkész „ Berente 150, Sajóvelezd 480 P	630	—	
11	„ levéltáros fizetése (esperes káplánja) . . .	80	—	
12	„ tanügyi biz. elnök fizetése . . .	25	—	
13	„ közgyűlések és tanácsulések költsége ,	600	—	
14	„ hivatalos kiszállások . . .	300	—	
15	„ hivatalos nyomtatványok . . .	300	—	
16	„ portóköltségek (megtérítetlen) . . .	300	—	
17	Tanítóegyleti járandóságok . . .	350	—	
18	Tűzbiztosítási díjak az egyházak után . . .	1112	43	
19	Paróchiális könyvtárra (egyházkerületi pénztárba)	490	—	
20	Kulturadó „ „	693	15	
21	Közigazgatási tárira „ „	384	20	
22	Közhirdetésre „ „	49	—	
23	Nem adósegélyes egyházak helyett előlegezve	{ egyházker. jegyzőkönyvre 20 P konventi költség 80 P belmissziól utmutató 14 P	114	—
24	Sárospataki Ref. Lapokra pótdíj . . .	80	—	
25	Orsz. Szeretetszövetség X. évi tagdíja . . .	25	—	
26	Kálvineumoknak . . .	550	—	
27	ORLE és ORJÓ tagdíjak . . .	416	—	
28	Lelkészek temetkezési biztosítás díja . . .	1080	—	
29	Bethesda kórháznak . . .	100	—	
30	Britt- és külföldi bibliatársulat . . .	25	—	
31	Kamat az idegen tőkék után . . .	120	—	
32	Jótékonycélokra . . .	400	—	
33	Előre nem láthatókra . . .	400	—	
34	Tehetségkutató akcióra . . .	200	—	
35	Kötelezvényekre kihelyezhető kölcsönök . . .	3000	—	
36	Egyházmegyei jegyzőkönyv nyomtatása . . .	400	—	
	Egyenleg (remélhető pénztári maradvány) . . .	3022	85	
Szükséglet összesen		16.941	63	

Sor- szám	B) F E D E Z E T	Összeg	
		pengő	fill.
1	Készpénz (pénztári maradvány az 1942. évről)	2500	—
2	Kamatokból (1943. évi)	1050	—
3	Kamathátrálékokból	310	—
4	Bírósági kiszállási előlegezett díjakból	150	—
5	Bíróság által megállapított költségek	500	—
6	Államsegély (egyházkerületi pénztár útján)	1680	—
7	Egyházmegyei nyomtatványok és portók	200	—
8	Kulturadóból (egyházaktól)	1239	—
9	Szórványmisszióra „	372	—
10	Tűzbiztosítási díj „	1112	43
11	Közhirdetés „	49	—
12	Közigazgatási tárra egyházaktól	384	20
13	Paróchiális könyvtárra „	490	—
14	Kálvineumokra egyházaktól, lelkészektől, tanítóktól	550	—
15	Sárospataki Ref. Lapokra pótdíj	98	—
16	ORLE és ORJÓ tagdíjakból	416	—
17	Lelkészek temetkezési biztosítás díja	1080	—
18	Bethesda kórházra egyházaktól, lelkészektől	97	—
19	Britt és külföldi bibliatársulatnak	25	—
20	Tanítóegyleti járandóságok	350	—
21	Nem adósegélyes 4 egyháztól	114	—
22	Tehetségkutató akcióra	175	—
23	Visszafizetett kölcsönökből	4000	—
Fedezet összesen		16 941	63

Kelt Boldva, 1942. október 1.

Kőrössy István
egyházmegyei dékán.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye 1943. évi költségelirányzatát jóváhagyja és elfogadja.

23. Tanítói beerősítések:

a) *Ungvári Mária*, Szabadszállás-Balázspusztáról Varbóra a II-ik számú tanítói állásra megválasztott helyettes-tanítónő az állásába való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Ungvári Máriát* a varbói II-ik számú tanítói állásba beerősíti és felhívja, hogy a

legközelebbi egyházmegyei közgyűlésen a hivatalos esküt tegye le.

b) *Sonkoly Béla*, Balogiványiból a szilvásváradai egyházközségbe megválasztott kántor-tanító ez állásba való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Sonkoly Bélát* a szilvásváradai kántor-tanítói állásba helyettes-tanítóként beerősíti. S mivel a harctéren teljesített katonai szolgálata miatt közgyűlésünkön nem jelenhetett meg, a hivatalos esküt a következő egyházmegyei közgyűlés előtt tartozik letenni.

c) *Nagy Béla* Abodról a disznóshorváti egyházközségbe rendes kántor-tanítóként megválasztatván, kéri ez állásába való beerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés *Nagy Bélát* a disznóshorváti kántor-tanítói állásába beerősíti s elkötelezi, hogy a kántori oklevelet 1 év alatt szerezzze meg és azt az egyházmegyei elnökségnek mutassa be.

d) *Bárdos Béla* Selyebről a boldvai egyházközségbe a II. sz. tanítói állásra megválasztott rendes tanító kéri ez állásba való beerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés *Bárdos Bélát*, a boldvai II-ik számú tanítói állásba beerősíti.

24. Esperes az ózdi missziói egyház f. évi május hó 17-én tartott presbiteri ülésében javasolta az egyházban a hitoktatói állás megszervezését, ami fontos és szükséges volna az itteni gyülekezetben. Erre a legmegfelelőbbnek a mostani alkalmat tartaná, amikor lelkészváltás van és ennek a megoldását ezzel kapcsolatban lehetne minden nagyobb nehézség nélkül lefolytatni. Az ózdi egyház presbitériuma a javaslattal f. évi június hó 18-án tartott ülésben foglalkozott behatóan és határozatát kivonatban megküldte az esperesi hivatalnak.

A presbitérium belátja, hogy szükséges volna a lelképásztornak a vallástanítástól való mentesítése, de ezt a jelenben kivihetetlennek tartja, mert a hitoktatói díjat a lelkészi jövedelemben nem tudja pótolni. Nem látja ezt kivihetőnek azért sem, mert a misszió területén csak egy állami iskola van s az önálló hitoktatói álláshoz az óraszám kevés és a gyermekek létszáma is, ezért ezzel a kérdéssel nem kíván foglalkozni, de köszönettel veszi, ha az egyházmegyének ez ügyben módjában van cselekedni.

Egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is szükségesnek és kívánatosnak látja az ózdi missziói egyházban

egy önálló hitoktatói állás megszervezését és a lelkipásztor-
 tornak az azzal járó munkáktól való mentesítését, annyi-
 val is inkább, mivel a széles területet felölelő missziói
 körzetben a lelkészi funkciók végzése is elegendő, sőt
 fokozott tevékenységet kifejtő munkát igényel, hozzávéve
 az adminisztráció végzését is. S a hitoktató munkájához
 ugy az óra, mint a gyermeklétszám megvan a társulati
 iskoláknak e munkakörbe való bevonásával s az anyagi
 kérdések megoldásában sem állhatna elő komolyabb
 akadály. Ezért felhívja közgyűlésünk az ózdi egyház
 presbitériumát e fontos kérdésben újabb megfontolásra és
 a lehetőségek komoly mérlegelése alapján való határozásra.

25. A berentei egyház presbitériuma betérjeszti 1941. szeptem-
 ber 7-én hozott ama határozatát, melyszerint az egyház a tanítói
 fizetésből 1941. évi október 1-től kezdődő hatállyal beszünteti azon 40%-ot
 kitevő és havi 57 P 60 fillérnek megfelelő összeget, melyet a Kultusz-
 minisztérium egy az egyház egyik előbbi tanítója által tévesen kimu-
 tatott és betérjesztett vagyonleltár és jövedelemkimutatás alapján álla-
 pitott meg az egyház által a tanítója részére fizetni. A bemutatott irat-
 ok tanúsága szerint az egyház a felsőbb hatóságai által is jóváhagyott
 határozata szerint még 1921. évben ugy határozott, hogy az akkor
 megüresedett lelkészi állást 3 évig nem tölti be s az így felszabaduló
 lelkészi javadalomból, illetve a lelkészi földek jövedelméből, a meg-
 rongált egyházi épületeket javíttatja ki. A téves vagyonleltár és jöve-
 delemkimutatás betérjesztése alapján hozott akkori miniszteri döntésből
 kifolyólag az egyház végül is arra kényszerült, hogy a lelkészi földek
 jövedelmét — más egyéb bevételi forrás hiányában, — részben a tanítói
 fizetéskiegészítéssel rákényszerített 40% fedezésére fordítsa s ezt a köte-
 lezettséget 1921. óta teljesítette is, ami által a lelkészi földek jövedelméből
 egy tekintélyes összeget vont el s így több mint 20 év óta üresedésben levő
 lelkészi állást nem tudta betölteni. Most, amikor a lelkészi állás betöltésére
 ismét újabb lépéseket kíván tenni, a lelkészi javadalom csorbitatlanságá-
 nak biztosítása végett vonta el a tanítótól annak díjlevélileg biztosított
 e javadalmát.

Egyházmegyei közgyűlés — annak megállapításával,
 hogy annak idején a berentei tanítói helyi javadalom
 felértékelésénél valóban hiba követtetett el, mivel a java-
 dalom megállapításánál a betöltetlenül levő lelkészi állás
 javadalma csonkított meg, — az egyház presbitériumá-
 nak betérjesztett határozatát nem hagyja jóvá, mert a
 tanító helyi javadalmát sem lehet megcsonkítani s elköte-

lezi az egyházat az elvont fizetés kiutalására; egyben utasítja arra, hogy a tanítói helyi javadalom felülvizsgálását és újabb megállapítását az elkövetett hibákra való utalással és azoknak világos kimutatásával kérje a Vármegyei Közigazgatási Bizottság útján a Vall. és közoktatástügyi Minisztériumtól.

26. A rudabányai anyaegyházhoz tartozó szuhogyi leányegyház 1942. évi március hó 22-én tartott közgyűlési határozataiban azt a kívánságát fejezi ki és mint a gyülekezet tagjainak a lelkében régi idő óta élő óhajt terjeszti megvalósítás végett az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy az egyházban szerveztessék meg a lelkész-tanítói állás és ezzel kapcsolatban a rudabányai anyaegyházról elválva, önállósítsák a szuhogyi egyház. A szuhogyi egyháznak erre most van a legmegfelelőbb alkalmá, mivel *Csiky József*, lelképásstor az ősz folyamán nyugalomba megy és a szuhogyi egyháznak jelenleg lelkészjellegű tanítója van.

Egyházmegyei közgyűlés a szuhogyi leányegyháznak a lelkész-tanítói állás megszervezését épen a jelenben nem látja megvalósíthatónak, amennyiben a lelkész-tanítói állásnál utánpótlásra nincs kilátás s így annak megszervezése esetén is, rövid időn belül meg kellene szüntetni.

A gyülekezetnek önálló egyházzá való átszervezéséhez közgyűlés hajlandó segédkezet nyújtani azért, hogy a lelkési javadalomnak államsegéllyel való kiegészítésére vonatkozólag a szükséges lépéseket megteszi; ehhez azonban szükséges, hogy az egyház a maga hatáskörében állapítsa meg a lelkésznek fizetendő helyi javadalmat természetbeni lakás, föld és terményjavadalom és fűtőanyagban, mert a további lépések csak ennek alapján tehetők meg az egyház önállósításához.

27. Egyetemes Konventünk 402. sz. határozatában jelentést kér arra nézve, hogy melyek azok a legkisebb egyházközségek, melyeknél a konventi, zsinati jegyzőkönyvek, paróchiális könyvtári díjak, egyetemes névtár stb. árának megfizetése megzavarja az egyházközség vagyoni egyensúlyát.

Egyházmegyei közgyűlés ilyen szegény egyházakul: Sajóivánka, Szendrőlád, Abod, Ládbesenyő, Felsőkelecsény, Hegymeg, Kondó, Martonyi, Sajólászlófalva és Szalonnát nevezi meg.

28. A berentei egyház az egyházkerületi közgyűléshez intézett kérelmét terjeszti be, melyben szavazata számértékének helyesbítését, illetve egyről kettőre való felemelését kéri azzal az indoklással, hogy lelkészi állása megszűntetve nincs, hanem a jelenben csak betöltetlen s a lelkészi állás után a lelkészi nyugdíjintézeti járulékot is állandóan fizeti és az egyház, mint anyaegyház tart fenn iskolát is.

Egyházmegyei közgyűlés — tekintettel arra, hogy a berentei lelkészi állás több mint 20 év óta betöltetlen és így az egyház szavazatának számértéke egynél több nem lehet, — a kérelemnek az egyházkerületre való felterjesztését szükségtelennek itéli.

29. *Kocsiss Jenő*, ládbesenyői lelkipásztor azt az indítványt terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy forduljon az egyházmegye a m. kir. Kormányhoz azzal a kéréssel, hogyha a természetbeni párbért elvette, oldja meg a párbér kérdést úgy, hogy azt váltassa meg pénzben, ezt a hivektől szedje be adóban és havonta mint államsegélyt utalja ki.

Indítványát azzal indokolja, hogy így megszűnne a silány minőségű terményfizetés és kevesebb ok lenne a pásztor és a gyülekezet közötti surlódásra. Emellett megkapnánk e nemű járulékunkat is, míg a mostani intézkedés mellett sok lelkész párbérje véglegesen elvész.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett indítványban annak a szomorúan tapasztalt ténynek a kinyilvánítását látja, hogy a terményfizetés hatósági átmeneti beszüntetése nagyban megnehezítette az egyházi tisztviselők számára azt, hogy szükös javadalmuknak egy fontos részéhez hozzájussanak, mert senki sem gondoskodott arról, hogy az elvont terményjárandóság ellenértékét az egyházi tisztviselők meg is kapják. Hiveink pedig a termény pénzbeli fizetésétől még inkább idegenkednek, ami a javadalmasok nagyobb mérvű csonkulására vezet.

Ezért ha az indítványban javasolt megoldási módot nem látja is közgyűlésünk a sürgős elintézésre megfelelőnek, megkeresi az illetékes hatóságokat, hogy a kormányrendelettel elvont terményjárandóság ellenértékének az egyházi javadalmasok részére való megfizetéséről legális úton gondoskodjanak, mivel a törvényes járulék megfizetési módját megváltoztatni csak csonkulás kiküszöbölésével lehet.

30. A dédesi egyház templomrenoválásból eredő adósága rendezésére 1500 P közalapi segély folyósítását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés — ismerve a dédesi egyház nehéz anyagi helyzetét, — segélykérvényét pártolólag terjeszt fel — az egyházkerületi közgyűlés útján — az Egyetemes Konventhez.

31. *Pólya Ferencz*, szakácsii lelkipásztor a szórványában lakó iskolásgyermekек könyvvél való megajándékozására 50 P missziói segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet átteszi az egyházmegyei segélyosztó bizottsághoz.

32. A sajószentpéteri egyház beterjeszti jóváhagyás végett *Cspike Pálné*, szül. *Antóni Lidia* és *Balog Károlyné*. szül. *Porkoláb Erzsébet*, sajószentpéteri lakosok között, a sajószentpéteri 1660 sz. tkvi betétben A. III. 1—7. sorszám 4512, 4796, 4898, 5027, 5028, 5386, 6548. hrszámok alatt felvett ingatlanok felerészére bekebelezve lévő utóöröklési jognak, ezen ingatlanok teljes egészére történő bekebelezése, viszont a sajószentpéteri 770. sz. tkvi betétben A. II. 1—5 sorsz. 4685, 5200, 5201, 5436 és 6608. hrszámokra tévesen bekebelezett utóöröklési joguknak ezen ingatlanokról való töröltetése tárgyában szerkesztett okiratot.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett okiratot pótlás végett visszaadja, mivel arra az egyház presbitériumának jóváhagyó és elfogadó határozata nincsen rávezetve. Utasítja az egyházat, hogy — a hiány pótlása után — az okiratot ismét terjessze be.

33. Egyházlátogatói körök beosztása :

1. Szilvási körbe: *Gyűlvézi István*.
2. Vadnai körbe: *Svingor Jenő*.
3. Sajókazai körbe: *Tóth János*, esperes.
4. Sajószentpétert körbe: *Dr. Komjáthy Aladár*.
5. Sajókápolnai körbe: *Kövér Pál*.
6. Boldvai körbe: *Lenkey Gyula*.
7. Edelényi körbe: *Hubay Mihály*.
8. Szendrői körbe: *Tóth János*, esperes.

VI.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1942. október 12-én.

Jelen vannak: *Tóth János*, esperes és *Bónis Aladár*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Gyülvézi István*, *Kövér Pál*, *Kocsiss Béla*, *Veress Károly*, lelkészi főjegyző, *Harsányi Géza*, tanácsstagok.

1. Esperes imádkozik, majd szeretettel köszöntve az egyházmegyei tanács megjelent tagjait, a határozatképesség megállapítása után az ülést megnyitja.

2. Az edelényi egyházközséget a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter, 204 924/1942. VI. 5. sz. a. rendeletével elkötelezte az iskola 80-as tanulólétszáma miatt a második tanítói állás megszervezésére, az állás helyi javadalmául 10%-os fizetési hozzájárulást, lakást vagy a törvényes lakbért és a nyugdíj járulék fizetését határozta meg az egyházközség terhére azzal a kikötéssel, ha netalán vonakodnék az állást megszervezni, úgy az 1935. VI. t.-c. 9. §-ban foglalt eljárás megindítása által az államsegély megvonását rendelné el. Az állás első betöltésétől kezdődő hatállyal fizetéskiegészítő államsegélyt engedélyez.

A rendelet kézbesítése után az edelényi presbitérium folyó év augusztus 19-én tartott gyűlésén elismerte az állás megszervezésének szükségességét s az állás megszervezését elhatározta s kéri a második tanítói állás megszervezésében hozott presbiteri határozat jóváhagyását.

Ugyane presbiteri határozatban azt is kimondja, hogy a második tanítói lakás és másik tanterem megépítéséhez államsegélyt kér.

Egyházmegyei tanács az edelényi második tanítói állás megszervezését jóváhagyja.

3. Az edelényi egyház betérjeszti második tanítói állásának díjlevelét 4 példányban a vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokkal jóváhagyás végett.

Egyházmegyei tanács az edelényi egyház szabályszerűen kiállított második tanítói állásának díjlevelét jóváhagyja és az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

4. A sajóvelezdi egyház jelenti, hogy az egyház presbitériuma és közgyűlése kimondta a második tanítói állás megszervezését, amire — a minisztérium utasítása alapján — a tanfelügyelőségnek erre való felhívása mellett az is indította az egyházat, hogy a mindennapi tankötelesek száma csak az I—VI. osztályokban már a jelen iskolai évben 70; mely a VII. osztály beállításával 80-ra emelkedik, a VIII. osztály felállításával pedig még ez a létszám is emelkedni fog. Így, hogy a VII—VIII. osztályos növendékek ne kényszerüljenek más felekezetű iskolába járni, elkerülhetetlen a második tanítói állás megszervezése. A második tanító fizetéséhez az egyház a mindenkori kezdő tanítói fizetés 10%-át, továbbá lakást és megfelelő kertiletményt biztosít. Az ezzel kapcsolatban előálló szükségletek fedezetéül már a folyó évtől kezdődően az egyház hívei által eddig fizetett, az állami egyenes adók 10%-át 20%-ra emeli fel; akiknek pedig nincsen állmi egyenes adójuk, azok családonként évi 2 P-t fizetnek iskolai adó címen. Becsatolja a vonatkozó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyveket és kéri az egyházmegyei tanács jóváhagyását.

Egyházmegyei tanács a sajóvelezdi egyháznak a második tanítói állás megszervezésére tett intézkedéseit helyeslőleg veszi tudomásul, az állás megszervezéséhez készséggel hozzájárul és az annak fenntartásával kapcsolatos terheknek a hívekre az állami egyenes adó 20%-ának, az ezt nem fizetőkre pedig 2 P évi iskolai adó kivetését engedélyezi.

5. A sajóvelezdi egyház kéri a második tanítói állás megszervezése alapján megalkotott tanítói díjlevél jóváhagyását.

Egyházmegyei tanács a sajóvelezdi egyház második tanítói állásának 4 példányban beterjesztett szabályszerűen kiállított díjlevelét jóváhagyja és az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

6. A sajóvámosi egyház beterjeszti iskolájának a II. tanítói állás megszervezésére vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokat jóváhagyás végett. A becsatolt iratok szerint a Kultuszminisztérium kötelezte az egyházat arra, hogy iskolája túlszűfoltóságának megszüntetése végett szervezze meg a II. tanítói állást. Egyben a Minisztérium vállalta az állás javadalmának nagyobb részét, míg a második tanító részére a lakást, vagy törvényszerű lakáspénzt, továbbá a mindenkori kezdő tanítói illetmény 10%-át kitevő készpénzt az egyház köteles viselni. A 10%-os helyi javadalom megállapítása azonban ideiglenes és csak 1944. december 31-ig terjedő időre van megállapítva.

Az egyháznál az eddigi VI. osztályos iskolában is 84 gyermek volt és most a VII—VIII. osztályok megnyitásával ez a létszám nagyobb mértékben emelkedik, tehát indokolt az, hogy még egy második tanerő álltassék be és a magas létszámú tanköteles gyermekek oktatása két tanító között osztassék meg.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett határozatok és a bemutatott iratok alapján, a sajóvámosi II. tanítói állás megszervezését jóváhagyja. Egyben utasítja az egyházat, hogy a közölt adatoknak megfelelően készítse el a díjlevelet és jóváhagyás végett terjessze be; valamint a Minisztérium által megállapított helyi javadalom állandósítására vonatkozó lépéseket már most tegye meg.

7. Az ózdi missziói egyház harmadik tanítói állásának díjlevelét terjeszti be 4 példányban jóváhagyás végett az azt megállapító presbiteri és közgyűlési határozatokkal. Egyben közli, hogy a harmadik tanítói állásra szabályszerű pályázat meghirdetése után *Nagy Ilona Etelka*, okl. tanítónő választotta meg. Becsatolja a válaasztási jegyzőkönyvet és a tanítónő okmányait és kéri úgy a választás jóváhagyását, mint a megválasztott tanítónőnek állásába való beerősítését.

Ezekkel összefüggésben az ózdi egyház lelkipásztora f. évi szeptember 16-án kelt, 617/1942. sz. alatt az esperesi hivatalhoz küldött levelében jelenti, hogy a harmadik tanítói állásra ideiglenesen megállapított államsegélyről — dacára, hogy azért még a múlt év októberében folyamodtak, — eddig semmi hír sem érkezett. Az állást eddig is maguk tartották fenn s ezután is maguknak erejéből kell fenntartani. A másik két állás is fokozatosan elveszti az államsegélyt 1947-re. A teherviselésnél legfeljebb a községre szorulhatnak, mert a VKM. és a Vármegyei közig. Bizottság is oda utasította.

Egyházmegyei tanács ezek alapján úgy látja, hogy az ózdi harmadik tanítói állás fenntartása teljes egészében az egyházközségre hárul, ezért mielőtt az itt beterjesztett kérelmekre érdemben határozatot hozna, szükségesnek és tanácsosnak tartja felhívni az ózdi missziói egyházat, hogy névszerinti szavazás útján hozott jegyzőkönyvi határozatban közöljék az egyházmegye közgyűlésével, hogy az államsegély folyósításának elmaradása esetében is hajlandók-e a maguk erejéből a három tanerős iskolát fenntartani? Ennek megtörténteig tanácsülés úgy a harmadik tanítói állás megszervezésére vonatkozó hatá-

rozat jóváhagyását, valamint a díjlevél megerősítését, mint a megválasztott tanítónő beerősítését függőben hagyja.

8. A varbói egyház betérjeszti az I. számú tanítói lakás renoválása céljára 2500 pengő rendkívüli egyházi adó kivetése tárgyában hozott presbiteri és egyházi közgyűlési határozatait jóváhagyás végett. — A becsatolt iratok szerint az említett épület olyan rossz karban van, hogy annak renoválására már a kir. Tanfelügyelőség is felszólította az egyházat, ezenkívül az Államépítészeti Hivatal szakvéleménye szerint is a renoválás elodázhatatlan és annak elhalasztása, az épület használhatóságát veszélyeztetheti. — A beszerzett előmérleti költségvetés szerint felmerülő javítási költségek a kivetendő rendkívüli egyházi adóból fedezetet nyernének.

Egyházmegyei tanács a betérjesztett határozatokat jóváhagyja és a 2500 P rendkívüli egyházi adó kivetését engedélyezi. Egyben felhívja az egyházat, hogy amennyiben a kérelem beküldésével kapcsolatban jelzett esetleges új építkezésre rövidesen nem kerülhetne sor, az épület renoválását minél előbb vigye keresztül, nehogy az teljesen hasznavehetetlenné váljék és az egyházat súlyos anyagi károsodás érje.

9. A disznóshorváti egyház jóváhagyás végett betérjeszti az iskola építésére és az ahhoz szükséges költségek fedezéséhez rendkívüli egyházi adókivetésére vonatkozó presbiteri határozatokat. A becsatolt iratok szerint a régi épületnek még használható és visszabeépíthető anyagainak beszámítása mellett, a vállalkozó 45.674 P-ért készíti el az új iskolát, mely költségből 28.000 P államsegélyt kapott az egyház; 13,056 P 10 fillért pedig adóalapon az egyház tagjaira vetettek ki.

Az egyház presbitériuma az 1942. június hó 26-án tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyv szerint a pályázó vállalkozók közül a *Szobonya József*, ajánlatát találta a legreálisabbnak, mely 47.438 P 90 fillért tett ki és mégis 45.674 P-ről szóló építkezési szerződést kötött vele és ezt az eltérést nem indokolta meg. Majd az 1942. július 12-én megtartott egyházi közgyűlés, a presbitérium által elfogadott és a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlott Szobonya-féle 47.438 P 90 filléres költségvetésből levonja a régi iskolaépület behasználható anyagainak ára fejében költsönösen megállapított 6000 P-t és összeadási hiba címen ehhez jön még 3000 P. Így az összes levonás 9000 P és maradna vállalati összeg: 38.438 P 90 fillér, amelyért a határozat szerint a vállalkozó vállalja is az építést. Ezek dacára is az 1942. június 26-án kelt építkezési szerződés van becsatolva az iratokhoz. Tehát a presbitérium és a közgyűlés határozata nem egybehangzó s az eltérés indokolatlan.

Egyházmegyei tanács a beterjesztett iratokat a kérelmező egyháznak visszaadja, mivel azok felületesen vannak elkészítve. Utasítja az egyház presbitériumát, hogy az iratokat pontosan dolgozza át és a való helyzetnek megfelelő építkezési szerződést terjesszen be. Továbbá jelentse, hogy a vállalkozóval tisztázott-e, hogy milyen összeg ellenében építi meg az épületet? A tényleges összeg elfogadására nézve felterjesztendőek úgy a presbiteri, mint a közgyűlési határozatok ismételten. Jelentse egyben azt is, hogy az építkezés milyen állapotban van; az állami segítség kiutaltatott-e és ha igen, hol kezeltek?

Egyébként megelégedéssel látja, hogy az egyház hívei a maguk részéről is meghozzák a megfelelő áldozatot a 13.000 P-ös rendkívüli egyházi adó vállalásával. Az egyházi rendkívüli adó kivetését engedélyezi s a kivetési kimutatást jóváhagyja.

10. Az ózdi missziói egyház ismételten beterjeszti új lelkészi, valamint a susai leányegyház által alkotott lelkészi díjlevelet 4—4 példányban a vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokkal jóváhagyás végett.

Egyházmegyei tanács az ózdi lelkészi díjlevelet visszaadja azzal az utasítással, hogy magasabb egyházi szempontokra való tekintettel a 4-ik pontot az abban feltüntetett összeg elhagyásával eképpen módosítsa: „a Rímamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-t.-től hitoktatási tiszteletdíj, melyért az egyházközség felelősséget nem vállal”; míg a susai leányegyház beterjesztett lelkészi díjlevelét jóváhagyja és azt az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

11. Az ózdi missziói egyház temploma bejáratának átalakításához kér engedélyt, valamint az átalakítási munkálatok végzéséhez szükséges költségek fedezéséhez 11.400 P kölcsön felvételére. A kölcsön felvétele és törlesztése az egyházmegyei tanács f. évi augusztus hó 4-én tartott ülésében részletesen előadott módon történne. Beesetolja az előbbi beterjesztés alkalmával hiányzó presbiteri és közgyűlési határozatokat, valamint a vállalkozóval kötött szerződést, melynek jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei tanács az ózdi egyház temploma átalakítási költségeinek fedezéséhez szükséges összeg köl-

csön vételéhez az engedélyt megadja. A vállalati szerződésbe pótlólag beveendő, hogy a vállalati összeg utolsó részlete az építkezés befejezése után is annak igazolása mellett fizettetik ki, ha a vállalkozó hitelesen igazolja, hogy munkásai után az OTI. járulékokat addig teljes egészében kifizette.

Tekintettel arra, hogy az ózdi egyház az egyházmegyei tanácsot kész helyzet elé állította az építkezésnek az engedély megadása előtti keresztülvitelével — s így lehetlenné tette, hogy a tervezetet szakértőjével megbíráltassa és ahhoz a különben szükségesnek látszó utasítást megadhassa, — rosszalását fejezi ki és a kivitel esetleges hibáiért az egyház presbitériumát teszi felelőssé.

12. A berentei egyház jóváhagyás végett beterjeszti: az egyház mint eladó, valamint *Gyuricskó József* és neje, szül. *Zákány Irma*, sajókereszturi lakosok, mint vevők között a sjókereszturi 154. számú telekjegyzőkönyvben 1—5. sorsz. alatt felvett ingatlanokból a berentei egyházközséget megillető illetőségek eladása tárgyában kötött ideiglenes adás-vételi szerződést.

Ugyszintén beterjeszti *Schubert Frigyes* és *Martits Isrván*, budapesti lakosok, mint eladók, másrésről a berentei ref. egyház és több vevőtársa között, a berentei 25. sz. tkvi betétben A. I—1, 2, 3, 4, 5. sorszám 672—676. hrszámu, továbbá A.+1. sorszám 650/2. hrszmu, valamint a berentei 24. sz. tkvi betétben A. I—1-es 2. sorszám 652/4. és 652/2. hrszámok alatt felvett ingatlanokból jegyzet 4 kat. holdnyi erdő és legelő illetőség megvétele tárgyában kötött adás-vételi szerződést. Az egyház által megvett terület a vevő érdekelttség által önként közösen hagyandó Erdőbirtokossági Társulat kötelekben használandó erdő és legelő illetőség — az egyház belső hivatalnokai fajarandóságának könnyebb biztosítását — fogja szolgálni.

A megvett ingatlan vételára az eladott ingatlan árából, valamint meglévő pénzmaradványból biztosítva van, így tehát vagyongyarapodásról van szó.

Egyházmegyei tanács a berentei egyház által beterjesztett adás-vételi szerződéseket — tekintettel arra, hogy az eladás és vétel az egyháznak anyagi előnyt jelent, — jóváhagyja.

13. A rakacaszendi egyház beterjeszti jóváhagyás végett haszonbérleti szerződését, melyszerint az egyház tulajdonát képező, a

rakacaszendi határban fekvő 5304 □-öles szántóföldjét, 1942. október 1-től terjedő 6 évre bérbeadta évi 650 kgr. buza bérért *Kertész János* és *Kertész István*, rakacaszendi lakosoknak.

Egyházmegyei tanács — mivel a bérbeadás szabályszerűen történt és a becsatolt presbiteri jegyzőkönyv tanúsága szerint az árverésen a legtöbbet ígérőknek adatott ki a föld, — a bemutatott szerződést jóváhagyja. Utasítja azonban a lekipásztort, hogy a bérleti szerződést az illetékes kir. adóhivatalnál illetékeltetés végett mutassa be, nehogy emiatt az egyháznak esetleg kellemetlensége származzék.

14. A tanácsülések és a közgyűlés jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Bónis Aladár

e. m. gondnok.

Tóth János

esperes.

Veress Károly

e. m. lelkesi főjegyző.

Népmozgalmi adatok az 1941. évben.

	Lélekszám	Született	Meghalt	Konfirmált	Házasság- kötés	Reverzális	Attért	Kitért	Urvacsorá- val élt
Fi	} 36.436	433	248	272			23	9	} 61.276
Nő		415	275	318			16	19	
Törvényes		813							
Törvenytelen		35							
Tiszta					200				
Vegyes					80				
Javunkra						53			
Kárunkra						33			
+ -						+20			
Összesen :	36.436	848	523	590	280	86	39	28	61.276

Anyagi ügyek.

	Megnevezés	P	f	Összeg P	f		
Adakozás	Isten dicsőségére	6933	42	20.437	55		
	Templomra	9714	49				
	Iskolára	555	42				
	Orgonára	75	57				
	Jótékony célra	3158	65				
Jótékony- ság	Segélyt kérő egyházaknak	118	52	8488	29		
	Segélyt kérő intézményeknek	1541	66				
	Segélyt kérő egyeseknek	4147	70				
	Másnemű jótékony-ság	2680	41				
Építkezés	Templomra	27.348	17	57.548	01		
	Iskolára	13.591	98				
	Lelkészlakra	7993	12				
	Tanítói lakra	7364	36				
	Egyházi melléképületekre	468	66				
	Orgonára	781	72				
	Bevétel			343.471	78		
	Kiadás			323.547	88		
	Maradvány			19.923	90		
Vagyon- összesítés	Földek értéke	2,002.891	33	6,218.258	65		
	Épületek	3,766.483	36				
	Ingóságok	374,260	86				
	Tőke és alapok	42.014	53				
	Alapítványok	3378	20				
	Hasznos jogok	29.230	37				
	Teher					78.170	84
	Tiszta vagyon					6,140.087	81

VII.

Birósági ítéletek.

1942. március 23.

1. *Szigethy Ferenc*, sajoszentpéteri lelkész ellen megindított áthelyezési eljárás során, az egyházkerületi bíróság által pótvizsgálat tartása végett visszaadott egyházmegyei ítélet, újabb vizsgálat tartása után, az áthelyezés újólág kimondatott. Ez ítélet ellen ismételt fellebbezés adatott be.

2. *Milicz István*, sajoszentpéteri gondnok ellen megindított fegyelmi ügyben, panaszlott gondnok a vád alól felmentést nyert. Az ítélet jogerős.

1942. június 25.

1. *Nagy Lajos*, laki lelkész ellen megindított fegyelmi ügyben, bíróság panaszlott lelkészt közigazgatási uton való áthelyezésére, két évre a választhatósági jogától való felfüggesztésre és magasabb hivatali tisztség viselésétől való eltiltásra ítélte. Az ítélet jogerős.

2. *Tóth K. Illés és társai* nagybarcai egyháztagok panasz ügyében az egyházközségi bíróság ítéletét részben megváltoztatva, panaszosokat 3 évre az urvacsorától és egyháztagsági jogaik gyakorlásától eltiltotta. Az ítélet jogerős.

A közgyűlés egyes jegyzőkönyvi pontjait jegyezték:

Veress Károly, lelkészi főjegyző: 1—5, 9—12, 14, 16—22, 24, 26—29, 33,

Bodnár László, lelkészi jegyző: 6, 7, 8, 30, 31.

Héczey Ferenc, világi jegyző 25, 32.

Kövér Pál, missziói előadó: 13, 15.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Egyházmegyei tanácsülés.

1942. március 23-án.

1. Az ülés megnyitása.
2. A nagybarcai egyház új lelkészlakás építése iránti kérelme.
3. A sajóvelezdi egyház földhaszonbérleti szerződése.
4. A meszesi egyház iskolaépületének bérletbeadása

II. Egyházmegyei tanácsülés.

1942. április 27-én.

1. *Csiky József*, rudabányai lelképásztor nyugdíjazás iránti kérelme.

III. Egyházmegyei tanácsülés.

1942. augusztus 4-én.

1. Imádság.
2. A tagok számbavétele és az ülés megnyitása.
3. Az ózdi missziói egyház kölcsönfelvétel iránti kérelme.
4. *Almássy Lajos*, meszesi lelkész kérelme helyettesítési díj megállapítása tárgyában.
5. *Osváth Zoltán*, hegymegi lelkész kérelme *Szalontai Albert*, gondnokra vonatkozóan.
6. A sajdkápolnai tanítói földek haszonbérleti szerződése
7. A rudabányai lelkészi földek haszonbérleti szerződése.
8. A sajoszentpéterj egyház örökhaszonbérleti szerződése.
9. Sajóvelezdi ingatlan vétel és eladás.
10. A sajóivánkai egyház templomrenoválás iránti kérelme.

IV. Egyházmegyei tanácsülés.

1942. augusztus 20-án,

1. Az ózdi missziói egyház III tanítói állásának díjlevele.
2. Ózdi tanítóválasztás.
3. Az ózdi missziói egyház új lelkészi díjlevele.
4. A sajoszentpéterj egyház adás-vételi szerződése.

V. Egyházmegyei közgyűlés.

1942. október 8-án.

Istentisztelet.

1. Gondnoki megnyitó.
2. Alkotótagok számbavétele. Távollevők igazolása.
3. Esperes évi jelentése.
4. Az esperesi jelentéssel kapcsolatos határozatok.
5. Szavzatbontó bizottság jelentése.
- 5—a) *Dr. Enyedy Andor*, püspök üdvözlete.
- 6—8. Segédlelkészek bekebelezése.
9. Az 1943. évi egyházmegyei tanács megalakítása.
10. Különböző bizottságokra vonatkozó határozat.
11. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
12. Egyházmegyei számonkérőszék jegyzőkönyve.
13. Egyházmegyei missziói bizottság jelentése.
14. *Svingor Jenő*, tanácsbíró indítványa.
15. Jelentés a missziói s. lelkész munkájáról.
16. Tanügyi bizottsági elnök jelentése.
17. A tanügyi bizottság javaslataira vonatkozó határozatok.
18. Egyházmegyei vallásoktatási előadó jelentése.
19. Egyházmegyei lelkészértekezlet jelentése.
20. Egyházmegyei számvevőszék jegyzőkönyve.
21. Közalapi és nyugdíjintézeti pénzkezelő jelentése.
22. Az egyházmegye 1943. évi költségelőirányzatának jóváhagyása.
23. Tanító beerősítések.
24. Az ózdi presbitérium határozata hitoktatói állás szervezésére vonatkozólag.
25. A berentei egyház kérelme a tanítói fizetés 40%-os hozzájárulása tárgyában.
26. A szuhogyi leányegyház kérelme.
27. A közterhek alól mentesítendő szegény egyházak.
28. A berentei egyház szavazatszámértékének módosítása.
29. *Kócsiss Jenő*, lárbesenyői lelkész indítványa.
30. A dédesi egyház közalapi segélykérvénye
31. A szakácsii egyház missziói segélykérvénye.
32. A sajjószentpéteri egyház telekkönyvkiigazítás iránti kérelme.
33. Egyházlátogatói körök beosztása.

VI. Egyházmegyei tanácsülés.

1942. október 12-én.

1. Az ülés megnyitása.
2. Az edelényi II. tanítói állás megszervezése.
3. Az edelényi II. tanítói állás díjlevelének jóváhagyása.
4. A sajjóvezdii II. tanítói állás megszervezése.
5. A sajjóvezdii II. tanítói állás díjlevelének jóváhagyása.

6. A saajóvamosi II. tanítói állás megszervezése.
7. Az ózdi III. tanítói állás díjlevele és tanító választása.
8. Varbói iskolajavítás.
9. A disznóshorvái iskolaépítési szerződés és rendkívüli egyházi adókiivetés.
10. Az ózdi és susai egyházak lelkészi díjlevele.
11. Az ózdi templomrenoválás.
12. A berentei egyház adás-vételi szerződése.
13. A rakacaszendi egyház haszonbérleti szerződése.
14. Tanácsülések és közgyűlési jegyzőkönyvek hitelesítése.
Statisztika.

VII. Birósági ítéletek.

1942. március 25.

1. *Szigethy Ferenc*, saajószentpéteri lelkész áthelyezési ügye.
2. *Milicz István*, saajószentpéteri gondnok fegyelmi ügye.

1942. június 25.

1. *Nagy Lajos*, laki lelkész fegyelmi ügye.
2. *Tóth K. Illés és társai* fellebbezése a nagybarcai egyházközségi biróság ítélete ellen.

